

До записки
Крилова

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Позднякової Аліни Олександрівни

(ПІБ)

академічної групи 072-18-1

(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

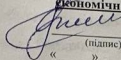
на тему: «Розробка фінансового плану підприємства (на прикладі ТОВ «ЮД К»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Крилова О.В.	90 балів	відмінно	С.М.
Рецензент	Паточка Л.П.	90	відмінно	Паточка
Нормоконтролер	Федорова О.Г.	90	відмінно	Федорова

Дніпро
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
Економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

(підпис)

О.В.Срмошкіна
(прізвище, ініціали)

2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

студенту Поздняковій А. О. академічної групи 072-18-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

На тему: «Розробка фінансового плану підприємства (на прикладі ТОВ «ЮД К»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від 12.05.2022р. №254-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	03.05.2022- 08.05.2022
Розділ 1	Теоретичні основи фінансового планування сучасних підприємств	09.05.2022- 18.05.2022
Розділ 2	Оцінка фінансового стану ТОВ «ЮД К»	19.05.2022- 26.05.2022
Розділ 3	Розробка фінансового плану підприємства на прикладі ТОВ «ЮД К»	27.05.2022- 05.06.2022
ВИСНОВКИ		06.06.2022- 08.06.2022
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	09.06.2022- 12.06.2022

Завдання видано

(підпис керівника)

О.В. Крилова
(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 02.05.2022 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 13.06.2022 р.

Завдання прийнято до виконання

(підпис студента)

А.О. Позднякова
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Позднякова А.О. – «Розробка фінансового плану підприємства (на прикладі ТОВ «ЮД К»)» – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2022.

Мета кваліфікаційної роботи – фінансове планування діяльності підприємства на підставі результатів фінансового аналізу.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі розглянуті існуючі теоретико-методичні основи прогнозування та аналізу фінансового стану підприємств, визначено сутності фінансового планування діяльності підприємства та необхідності його проведення.

У другому розділі надана характеристика поточної діяльності ТОВ «ЮД К», проведено оцінку його фінансового стану та зроблені висновки щодо результативності та економічної доцільності функціонування підприємства.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи здійснено планування фінансових показників діяльності підприємства, розраховані прогностичні показники.

Отримані результати можуть бути використані ТОВ «ЮД К» для забезпечення прибутковості своєї діяльності в майбутніх періодах.

ПІДПРИЄМСТВО, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ,
ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ, ПЛАН, ПРОГНОЗ, БЮДЖЕТУВАННЯ,
ГРОШОВІ ПОТОКИ.

ABSTRACT

Pozdniakova.A.O - Developing a financial plan of an enterprise (in terms of «UD K» LLC) - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining the educational qualification level of the bachelor in specialty 072 "Finance, banking and insurance" - Dnipro University of Technology, Dnipro, 2022.

The purpose of the qualification work - financial planning of the enterprise based on the results of financial analysis.

The introduction outlines the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the objectives of the qualification work, defines the object and subject of research.

In the first section the existing theoretical and methodical bases of forecasting and the analysis of a financial condition of the enterprises are considered, essences of financial planning of activity of the enterprise and necessity of its carrying out are defined.

The second section describes the current activities of «UD K» LLC, assesses its financial condition and draws conclusions about the effectiveness and economic feasibility of the enterprise.

In the third section of the qualification work the planning of financial indicators of the enterprise activity is carried out, forecast indicators are calculated.

The obtained results can be used by «UD K» LLC to ensure the profitability of its activities in future periods.

ENTERPRISE, FINANCIAL CONDITION, FINANCIAL ANALYSIS,
FINANCIAL PLANNING, PLAN, FORECAST, BUDGETING, CASH FLOW

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	8
1.1. Сутність фінансового планування та необхідність його впровадження на підприємстві.....	8
1.2 Роль фінансового планування у реалізації фінансових планів підприємства і методи обґрунтування планових показників.....	21
1.3 Напрями використання фінансового планування на підприємстві	25
Висновки по розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ЮД К».....	33
2.1. Характеристика ТОВ «ЮД К»	33
2.2. Аналіз динаміки та структури майна підприємства	34
2.3. Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності ТОВ «ЮД К».....	46
2.4 Аналіз ефективності фінансової діяльності підприємства ТОВ «ЮД К».....	52
Висновки по розділу 2.....	55
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЮД К».....	57
3.1 Розробка фінансового плану методом пропорційної залежності від обсягу валових доходів.....	57
3.2 Розробка фінансового плану бюджетним методом.....	64
Висновки по розділу 3.....	76
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83
ДОДАТКИ.....	86

ВСТУП

Актуальність теми. Планування як функція управління на підприємстві охоплює всі аспекти його економічної діяльності, а саме: виробництво та реалізацію продукції, маркетинг, фінансове та ресурсне забезпечення. Формування та використання науково обґрунтованої системи планування, розробка та впровадження системи планів дозволяють досягти цілей підприємства, зміцнити та покращити його позиції на ринку.

Рентабельність підприємства, добробут усіх його працівників, постачальників та споживачів залежать від обґрунтованості визначення перспектив розвитку та самостійного вибору управлінських дій у процесі планової діяльності. У ринковому середовищі, що постійно змінюється, планова діяльність - це засіб зменшення невизначеності ринку, забезпечення економічних процесів на підприємстві.

Різноманітність та мінливість об'єктів планування визначають складність та динамічність розвитку процесу управління. Зміни стану ринкового середовища підприємства, постійне перетворення форм і методів управління відображаються на зміні організації запланованих заходів. Тому методологічні та практичні основи планування потребують вдосконалення та адаптації до сучасних практик управління. Також важливим є адаптація зарубіжного досвіду запланованих заходів до умов ринкового реформування економіки України. Актуальність та важливість цих питань для українських підприємств призвели до вибору теми дипломної роботи.

Мета дипломної роботи полягає в фінансовому плануванні діяльності підприємства на підставі результатів виконаного фінансового аналізу.

Реалізацією вказаної мети зумовлена необхідність постановки і вирішення наступних завдань:

- визначення теоретичних та методичних підходів до фінансового планування діяльності підприємства;
- аналіз фінансового стану ТОВ «ЮД К»;

– обґрунтування фінансових планів підприємства на прикладі ТОВ «ЮД К».

Об'єктом дипломної роботи є діяльність ТОВ «ЮД К».

Предметом дипломної роботи є теоретичні та методичні основи фінансового планування діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «ЮД К»).

Методи дослідження. У процесі роботи використовувалися такі методи досліджень: вибірки, узагальнення, порівняння, групування; коефіцієнтний аналіз; методи графічного зображення даних; методи прогнозування.

Інформаційною базою роботи є Закони України, постанови національного банку України, звіти ТОВ «ЮД К», матеріали конференцій, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених.

Практичне значення одержаних результатів. Основні результати роботи та їхнє практичне значення доповідались на III Міжнародна науково-практична конференція «Сучасне підприємництво: проблеми теорії та практики» (м. Дніпро 26.04.22)

Одержані результати можуть бути використані на ТОВ «ЮД К» та інших підприємствах галузі з метою планування діяльності на перспективу.

Особистий внесок автора. Кваліфікаційна робота є самостійною працею. Усі результати, викладені у роботі, отримані автором особисто.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу трьох розділів і висновків, загальний обсяг роботи становить 85 сторінки. Робота містить 23 таблиці, 8 рисунків, список використаних джерел зі 31 найменування, 1 додаток.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність фінансового планування та необхідність його впровадження на підприємстві

В умовах трансформаційної економіки необхідною умовою стабільних соціально-економічних підприємств є розширення сфери застосування та об'єктів планування [1].

Сьогоднішній перехідний період економічного розвитку полягає в тому, що система управління економікою та механізм регулювання ринку суспільного виробництва не працюють. У цих умовах компанії опиняються у складній ситуації. Характерною особливістю цього періоду є те, що успіх конкретної компанії часто залежить від здатності менеджерів знаходити вигідні замовлення, їх зв'язків, що відкривають доступ до рідкісної сировини, здатності гнучко реагувати на зміни навколишнього середовища. .

Ринок збільшує вимоги до компанії щодо надання постачальникам платежів за сировину, енергію, матеріали, працю та послуги; у виплаті зарплат вашим працівникам; своєчасні розрахунки з державним бюджетом. Їх реалізація можлива лише на порозі рентабельності підприємств, достатній мобільності ресурсів та віддачі. Цього можна досягти лише шляхом встановлення фінансової роботи на підприємствах, яка дасть досить точний прогноз динаміки фінансових ресурсів у невизначених умовах (значні зміни попиту на продукцію, зміни цін, податків та інших ринкових факторів). Успіх компанії дедалі більше залежить від правильного розуміння ринкових процесів, грамотної, науково обґрунтованої підготовки стратегічних та поточних планів, що сприяють фінансовій стабільності компанії. Практика показує, що чітке визначення цілей бізнесу, ресурсів для їх досягнення та прогнозування результатів значно збільшують шанси сучасного підприємства в умовах жорсткої конкуренції з боку виробників.

Інструменти, які можуть допомогти досягти мети суб'єкта господарювання, служать функціональними підсистемами фінансового механізму підприємства (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Блок-схема побудови функціональних підсистем фінансового механізму підприємства [2]

Функціональні підсистеми реалізують фінансово-економічні методи управління та фінансові відносини. До них належать: планування, прогнозування, регулювання, заробітна плата, ціни, інвестиції, позики, податки, страхування, аналіз та облік. Так, з рисунка 1.1 видно, що планування, включаючи фінансове планування, є з одного боку всебічною діловою діяльністю, а з іншого - фінансовим механізмом підприємства. Це пояснює необхідність та важливість планування створення ефективного управління фінансами для суб'єкта господарювання.

Питання теорії та практики фінансового планування активно вивчаються вітчизняними та зарубіжними вченими. Як і в галузі досліджень, вчені висловлюють різні погляди на природу, зміст та принципи планування. [3].

На мікрорівні автори розглядають поняття "планування підприємництва", яке, з одного боку, є частиною процесу формування та реалізації плану економічного та соціального розвитку країни, промисловості, районів, а з іншого - управління виробництвом. В останньому випадку планування означає сукупність діяльності персоналу компанії щодо визначення техніко-економічних показників їх роботи. [4].

Планування визначається як одну з найважливіших функцій управління, що є процесом визначення дій, які необхідно виконати в майбутньому для використання ресурсів та отримання доходу [5]. Як елемент системи управління, планування є відносно незалежною підсистемою, що включає сукупність конкретних інструментів, правил, структурних органів, інформації та процесів, спрямованих на підготовку та забезпечення реалізації планів.

О.О. Орлов бачить суть планування в обґрунтуванні цілей та шляхів їх досягнення на основі виявлення набору завдань, роботи, а також визначення ефективних методів і способів використання ресурсів усіх видів, необхідних для виконання цих завдань [5].

Цитовані визначення категорії планування мають загальний характер і не конкретизують особливостей об'єкта дослідження - фінансового планування. Концепція досліджуваної категорії як науково обґрунтований процес визначення джерел створення та напрямків використання фінансових ресурсів з метою стабільної економічної та соціальної розвитку [6].

В.П. Савчук зазначає, що фінансове планування є частиною загального процесу планування, а отже, процесу управління, здійснюваного керівництвом підприємства. Автор визначає поняття «фінансове планування» як управління процесами створення, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів на підприємстві, реалізується з використанням детальних фінансових планів [7, с. 301].

Економісти Г.О. Крамаренко та О. Є. Чорний зазначають, що фінансове планування - це науковий процес обґрунтування певного періоду руху фінансових ресурсів підприємства та пов'язаних з ним фінансових відносин. В умовах ринкової економіки на мікрорівні зводиться до розробки системи фінансових планів та планових (нормативних) показників для забезпечення розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами та підвищення ефективності його фінансової діяльності в майбутньому. У цьому випадку автори називають об'єктом планування фінансової діяльності підприємства [8].

Тому розглянуті визначення фінансового планування показують, що його зміст є особливим напрямком економічної діяльності держави, підприємств та фізичних осіб при обґрунтуванні ефективності управлінських рішень у бізнесі, їх фінансовій підтримці, оптимізації оцінки витрат та високих фінансових результатах. Насправді фінансове планування - це суб'єктивна діяльність людей, і враховуючи це, воно дає позитивні результати лише в тому випадку, якщо воно ґрунтується на знаннях об'єктивних прав суспільства, тенденціях фінансових ресурсів, вивченні поточної економічної ситуації об'єкта планування, результатах вжитих дій, цілі сьогодні.

Сутність фінансового планування визначає його місце в ринковій економіці, що визначається тим, що планування - одна з функцій управління, а фінансове планування - функція управління фінансами. Тому планування включає весь комплекс заходів щодо розробки планових завдань та їх системного та навмисного виконання.

В умовах ринку важливість фінансового планування на мікрорівні чітко видно. Світовий досвід управління виробництвом показує, що майже жодна організація, компанія чи установа не можуть працювати без плану. Кожен крок у компанії передбачає ризик, приносить дохід або витрати, і перед тим, як прийняти рішення, його необхідно попередньо обчислити та обґрунтувати по-різному. Фінансовий стан підприємства, його нормальне функціонування, кінцеві результати, а отже, уникнення банкрутства залежать від наявності

коштів. Важливо, щоб фінансове планування було внутрішньо продуктивним, тобто позбавленим інтересу.

На всіх етапах історичного розвитку та рівнів управління фінансове планування характеризувалося загальними рисами, що відрізняють його від однієї системи планування. Сюди входять засідання, спеціальні засоби, зони планування, мета та характер планування, форма ключових показників.

Відповідно до своєї мети, внутрішнє фінансове планування спрямоване на визначення потреби у коштах, розміру та структурі витрат, визначення ефективності кожної підприємницької діяльності та фінансової операції та результатів усієї роботи суб'єкта господарювання. З його допомогою прогнозується дохід, його раціональний розподіл з урахуванням інтересів кожного учасника процесу відтворення та кінцевих результатів. З цією метою були виправдані фінансові завдання, розроблені показники, що характеризують надходження фінансових ресурсів на різних етапах їх обігу, фінансові баланси. Таким чином, головна мета фінансового планування - забезпечити оптимальні можливості для успішного ведення бізнесу, отримання необхідних коштів і в кінцевому рахунку досягнення рентабельності.

На думку переважної більшості економістів, предметом фінансового планування є фінансова діяльність підприємства, на яку суттєво впливають зміни у фінансових відносинах та частка витрат.

Сфера фінансового планування включає насамперед процеси перерозподілу, які здійснюються з використанням фінансових ресурсів при створенні, розподілі та використанні коштів.

Фінансові показники, завдання, плани завжди розраховуються у вигляді витрат, синтетичні, виходячи з виробничих показників, але вони не є пасивним виразом. Процес обґрунтування фінансових завдань полягає не лише у перетворенні природних даних у дані про витрати, а й у ефективності майбутніх витрат, виборі раціональних форм мобілізації доходу, їх розподілі визначається на основі цілеспрямованості та кінцевих результатів.

Враховуючи, що ринкова економіка вимагає абсолютно нового планування від бізнес-структур, оскільки всі негативні наслідки та неправильні розрахунки розроблених планів є відповідальністю самих підприємств, основними завданнями фінансового планування підприємства є:

- забезпечення необхідних фінансових ресурсів для виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності;
- визначення способів ефективного вкладення капіталу, оцінка ступеня його раціонального використання;
- виявлення внутрішньоекономічних резервів для збільшення прибутку за рахунок економного використання коштів;
- встановлення раціональних фінансових відносин з бюджетом, банками та іншими підприємствами;
- дотримання інтересів акціонерів та інших інвесторів;
- контроль за фінансовим станом, платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства.

Його методологія має важливе значення для створення ефективного фінансового планування. Метод фінансового планування - це сукупність загальних принципів та методів планування, система фінансових планів, що використовуються для відображення фінансового аспекту підприємницької діяльності підприємства. Методика планування - це сукупність правил, яких дотримуються для вирішення деяких проблем фінансового планування і на яких часто ґрунтуються відповідні розрахунки.

Характер та зміст запланованих заходів компанії визначають принципи планування, встановлюють загальні принципи проектування та експлуатації цієї підсистеми в управлінні. Їх правильна і всебічна відповідність створює умови для організації ефективної роботи компанії, підвищує обґрунтованість планів. Необхідно враховувати основні принципи фінансового планування, на які вчені часто наголошують:

- принцип об'єктивної необхідності використання фінансового планування на початковому етапі управління фінансами компанії. Це означає, що цей процес

необхідний, він стає обов'язковим як найважливіший інструмент і метод визначення фінансових можливостей підприємства, прогнозування раціональних пропорцій витрат, взаємозв'язків і, відповідно, надходження фінансових ресурсів на реалізацію запланованих програм і завдань;

- принцип ефективності, який відображає якісну сторону цього процесу та орієнтує його на досягнення позитивних фінансових результатів для окремих операцій від діяльності кожного відділу підприємства з метою досягнення бажаного економічного та соціального ефекту;

- принцип складності та єдності цілі, який передбачає координацію виробничих та фінансових ресурсів, планів на різних рівнях управління підприємством. Це вимагає поєднання національних, колективних та особистих економічних інтересів учасників відтворення. Тільки відповідно до цього принципу воно може встановлювати ефективну, розсудливу фінансову політику для підприємства в поєднанні з іншими;

- науковий принцип, який узагальнює основні особливості планування,

Поняття науки широке і включає важливість планових завдань, що враховують соціальні та особисті потреби, соціальні зразки, тенденції в активах компанії, об'єктивну оцінку економічної та соціальної ситуації, а також наявність ресурсів, узгодження фінансових завдань у часі та просторі. Наукова обґрунтованість корпоративних фінансових планів не лише означає їх реальність, але й включає вибір найкращих рішень на основі довгострокових вигод. Це, у свою чергу, залежить від прогресивних методів обґрунтування джерел та методів фінансування запланованих заходів, раціонального розподілу ресурсів, оптимізації пропорції витрат та фінансових відносин, що стимулюють прогресивні процеси. Тому доцільно використовувати багатовимірні розрахунки всіх завдань, які забезпечать найкраще рішення з точки зору впливу фінансових стимулів, оптимізуючи рівень витрат, максимізуючи доходи та прибутки.

Враховуються принципи, які включають концептуальні принципи процесу фінансового планування, і тому залишаються незмінними, незалежно від економічних умов, в яких працює компанія. У той же час національні економісти

[10] наголошують на принципах планування, найбільш сумісних із сучасними умовами бізнесу. Вони посиляються на принципи регулярності, постановки цілей, адекватності суб'єкта та предмета планування, наступності, гнучкості, точності, рівноваги, оптимального використання ресурсів, підходу до економічних об'єктів як до відкритих систем.

Окрім цих принципів, в процесі розробки фінансових планів пропонується дотримуватися наступного:

- єдність завдань наукового, технічного, соціального та економічного розвитку;
- наукова обґрунтованість та оптимальність рішень;
- домінування стратегічних аспектів;
- всебічність та баланс бюджету;
- еластичність;
- наступність;
- наступність стратегічних та поточних (тактичних) планів;
- соціальна спрямованість плану;
- ранжування об'єктів планування за їх важливістю;
- узгодженість плану екологічних параметрів системи управління;
- варіативність плану;
- економічна доцільність плану;
- автоматизація системи планування;
- забезпечення системи планування зворотного зв'язку [5].

Коментуючи запропоновану систему правил, слід зазначити, що інноваційна діяльність підприємства спрямована на досягнення конкретних економічних результатів, цілей економічного та фінансового розвитку. Однак жодна мета чи завдання не можуть ігнорувати питання забезпечення соціально-психологічних умов у колективі для ефективної творчої діяльності його членів. Тому планування, як і будь-яке інше підприємство, має бути спрямоване на забезпечення єдності та гармонії у науковому, технічному, промисловому, економічному та соціальному розвитку.

Принцип наукової обґрунтованості ґрунтується на законах і тенденціях науково-технічного та економічного розвитку, об'єктивних умовах та специфічних характеристиках конкретного підприємства. Рівень наукової актуальності та оптимальності рішень зростає з розвитком теорії фінансового менеджменту та вдосконаленням методів планування.

Принцип домінування стратегічних аспектів у плануванні результатів викликає довгостроковий характер результатів, тривалий цикл інновацій та їх ключове значення для забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Орієнтація на довгострокові результати вимагає обов'язкового використання певних форм стратегічного планування виробничих процесів на підприємстві та підпорядкування всім іншим видам планування.

Складність планування забезпечує систематичну координацію всіх розроблених на підприємстві планів. Цей принцип фактично міститься у розроблених планах та методах їх взаємної координації, а також у бюджетному балансі планів. Це досягається застосуванням збалансованого підходу у всіх сферах та на всіх рівнях компанії в матеріальному плануванні, роботі, фінансах, енергетиці та інших видах підтримки.

Принцип гнучкості та гнучкості в плануванні інновацій означає вимоги динамічного реагування планів на відхилення в робочому процесі або зміни внутрішніх і зовнішніх факторів. Більш того, гнучкість планів характеризується їх здатністю реагувати на прояви випадкових факторів у виробничих процесах, враховувати сильні та слабкі сторони компанії, відображати ризики та можливості, пов'язані з ринковою економікою. Гнучкість планування - це можливість підтримувати необхідні резерви навіть при оптимальних рішеннях і забезпечує планові альтернативні заходи.

Безперервність інноваційного планування включає два аспекти: безперервність та взаємозв'язок планів різної тривалості, а також вимога постійного виконання планових розрахунків відповідно до мінливих умов та виникнення відхилень. Реалізація принципу наступності найбільш повно виражається в концепції змінного планування, в якій довгострокові стратегічні

розрахунки на 5-7 років щороку розробляються і успішно поєднуються з короткотерміновими (поточними) та детальними оперативними планами.

Постійність стратегічних та поточних планів передбачає, що склад поточних планів повинен повторювати основні розділи стратегії фірми. Кількість планових показників річного плану більша, ніж у розділах стратегії компанії. Чим менший горизонт (рівень) планування, тим, відповідно до піраміди показників, більша кількість планових показників [11]. Вони не повинні суперечити затвердженим показникам стратегії компанії, вони можуть бути лише більш чіткими і вигідними для компанії на даний момент.

Планове балансування забезпечує безперервність балансу показників в ієрархії, таких як функціональна модель об'єкта, модель витрат (при аналізі функціональних витрат), а також поєднання потреб у ресурсах з можливостями компанії, балансом доходу та розподілом ресурсів.

Соціальна спрямованість плану передбачає вирішення поряд з технічними та економічними проблемами забезпечення відповідності міжнародним вимогам, показникам екологічності, безпеки та ергономічності виготовлених товарів та діяльності компанії, а також показників соціального розвитку колективу.

Необхідно ранжувати об'єкти планування відповідно до їх важливості для раціонального розподілу наявних ресурсів. Наприклад, якщо вироблені товари мають приблизно однаковий рівень конкурентоспроможності, спочатку потрібно спрямувати ресурси на підвищення конкурентоспроможності товару. Він займає найбільшу частку (у витратах на продаж) у програмі компанії.

Узгодженість плану екологічним параметрам системи управління забезпечується шляхом аналізу динаміки факторів навколишнього середовища та перевірки впливу цих факторів на планові показники.

Варіативність плану забезпечується шляхом розробки щонайменше трьох альтернатив для досягнення тієї самої мети та вибору найкращого варіанту, який дозволяє досягти наміченої мети з найменшими витратами на її розробку та реалізацію.

Економічна доцільність плану є одним із найважливіших принципів

планування. Остаточний вибір запланованих показників слід проводити лише після систематичного аналізу, прогнозування, оптимізації та економічної доцільності альтернативних рішень.

Автоматизація системи планування є принципом планування, вона вимагає використання сучасних інформаційних технологій та комп'ютерних технологій, які забезпечують кодування інформації на основі їх класифікації, єдності та узгодженості інформації на етапах життєвого циклу об'єкта планування, швидкої обробки, зберігання та передачі інформації для прийняття рішень.

Принцип планування - надання зворотного зв'язку до системи планування - дозволяє людині, яка є споживачем планів, надсилати пропозиції щодо зміни (оновлення) планів під час їх розробки.

Слід зазначити, що вищезазначені принципи мають переважно загальний характер. У той же час важливо усвідомити, що фінансовий план - це врешті-решт сукупність фінансових показників, які слід розраховувати та прогнозувати за допомогою спеціальних технологій, а тому, враховуючи низку принципів більш застосовного характеру, це ті, які можуть бути використані безпосередньо при плануванні.

Економічна література представляє широкий спектр технологічних засад фінансового планування. Зокрема, заплановані розрахунки повинні базуватися на принципах дотримання постійної потреби в оборотних коштах та надлишків коштів [8]. Крім того, принцип відповідності полягає в тому, що придбання оборотних активів слід планувати переважно з короткострокових джерел.

Відповідно до принципу постійного попиту на оборотні кошти, у прогнозованому балансі підприємства обсяг оборотних коштів повинен перевищувати суму короткострокових зобов'язань. Це правило виключає можливість планування «злегка ліквідного» балансу підприємства. Він має чітке прагматичне значення - частина оборотних коштів компанії повинна фінансуватися з довгострокових джерел (довгострокова заборгованість та власний капітал). У цьому випадку компанія значно знижує ризик дефіциту оборотних коштів.

Принцип перевищення грошових коштів передбачає планування залишку готівки на рахунку для забезпечення надійної платіжної дисципліни у випадках, коли деякі боржники не сплачують свої зобов'язання вчасно, як було заплановано. У той же час надмірна залишок грошових коштів на банківських рахунках, що перевищує певні суми, повинна вкладатися у високоліквідні фінансові активи..

У зв'язку з цим враховуються технологічні засади фінансового планування; містять детальні рекомендації щодо розробки та підготовки фінансових планів для підприємства. Поряд із переходом до ринкових відносин змінюються механізм та методи реалізації принципів фінансового планування залежно від рівня розвитку продуктивних сил, науки та багатьох інших факторів.

Підсумовуючи розгляд надзвичайно широкого спектру принципів фінансового планування, слід розуміти, що в процесі розробки планів реалізувати всі вищезазначені принципи планування дуже важко; дозволити собі це можуть лише великі компанії з кваліфікованим персоналом, сучасними ІТ-технологіями та необхідними ресурсами. Тому кількість реалізованих принципів планування залежить від складності та кількості товарів, вироблених та виконаних послугами, положенням та стабільністю компанії. Особливо в поточному бізнес-середовищі, коли компанія самостійно вирішує, що планувати, яку систему планування застосовувати та в якій мірі. Змінюються лише форми, типи чи назви планів, які іноді називають стандартами компанії. Все залежить від умов праці підприємства, його масштабів, існуючих традицій та організаційної структури.

Маючи уявлення про сутність, зміст та принципи фінансового планування, легко погодитися з його значенням в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства. Дійсно, завдяки можливостям фінансового планування компанія може досягти стратегічних цілей у вигляді конкретних фінансових показників, визначити прибутковість фінансових проектів, обґрунтувати суму та джерела зовнішнього фінансування.

Великі підприємства мають великий потенціал для ефективного

фінансового планування, оскільки мають достатні фінансові ресурси для залучення висококваліфікованих спеціалістів, які забезпечують планову роботу у великих масштабах у сфері фінансів.

На малих підприємствах, як правило, грошей на це не вистачає, хоча потреба у фінансовому плануванні цих структур є більш серйозною, ніж на великих підприємствах. Вони часто потребують позикових коштів для підтримки свого бізнесу. Крім того, зовнішнє середовище суттєво впливає на їхню діяльність і важче контролювати їх.

Тому, вивчаючи основні принципи фінансового планування в компанії, було встановлено, що це один із важливих способів подолання невизначеності в управлінських рішеннях. Його функціонування проявляється у всіх основних сферах, що визначають ефективність діяльності підприємства: організаційно-економічна структура, а також внутрішнє середовище підприємства; поточна економічна ситуація, умови бізнесу та результати; пріоритетні напрямки соціально-економічного розвитку; методи та способи досягнення цілей. Метою планування як функції управління є визначення впливу всіх факторів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства на ефективність виробничого процесу та забезпечення сприятливих умов для нормального функціонування та розвитку підприємства.

Як особливий вид процесу прийняття рішень, фінансове планування охоплює діяльність усього підприємства. Основна його мета - визначення необхідних виробничих та фінансових операцій для підприємства, їх своєчасне визначення та відповідно до підрозділів підприємства, визначення необхідної кількості ресурсів та джерел фінансування для забезпечення досягнення поставлених цілей. З цієї причини впровадження фінансового планування на підприємстві дозволяє передбачити проблеми в діях до того, як вони відбудуться, щоб усунути ймовірність поспішних рішень.

1.2. Роль фінансового планування у реалізації фінансових планів підприємства і методи обґрунтування планових показників

Практика господарського життя підтверджує, що чим вищий рівень волатильності ринку, тим більшу роль відіграють учасники фінансового планування [12]. Використання планових розрахункових методів та інструментів, «покликаних мінімізувати вплив невизначеності на фінансовий стан і результати діяльності підприємства, що сприяють стабілізації економічних процесів». [13].

Фінансовий план призначений для досягнення економічних цілей підприємства і включає розробку системи стратегічного та тактичного передбачення. У цьому контексті традиційне залучення до фінансового планування трьох підсистем – стратегічної, поточної та операційної – дозволяє визначити порядок цих заходів.

Проблема реалізації стратегічного фінансового планування це економічна доцільність. Тому більшість місцевих компаній позбавлені можливості вибору різних типів фінансових стратегій через реальні обмеження залучення фінансових ресурсів із власних ресурсів та доступу до зовнішніх ресурсів. Компанії, які працюють під егідою стратегій фінансової стабільності або виживання, потребують менш детальних оцінок, але для більшості власників (керівників) збереження економічної незалежності залишається домінуючою стратегічною метою [14]. У будь-якому випадку розробка фінансової стратегії є початковим етапом фінансового планування, правильний вибір якого залежить не тільки від вашого стійкого управлінського рішення, а й від якості фінансового менеджменту в цілому. Довгострокове фінансове планування базується на прогнозуванні на основі «узагальнення та аналізу наявної інформації та подальшого моделювання можливих сценаріїв та фінансових показників» [15]. Реалізація фінансової стратегії компанії веде через фінансову та корпоративну політику, а фінансовий план є засобом обґрунтування на основі зворотного зв'язку з різними аспектами фінансового бізнесу. Складання фінансового плану

дає змогу виявити перші помилки та мету та її реалізацію, тобто своєрідний критерій оцінки фінансових цілей підприємства [16]. Стратегічні цілі розробляються і затверджуються на рівні керівництва і спрямовані на координацію роботи всіх співробітників компанії, але їх деталізацію можливе лише на етапі поточного фінансового планування.

Кожна з наведених вище підсистем фінансового планування характеризується певними формами структурованого фінансового планування, термінами та цілями в таблиці. 1.1.

Таблиця 1.1

Особливості системи фінансового планування підприємства

Підсистема планування	Особливості підсистеми планування	Плановий період
Стратегічне планування	Зміст: розроблення загальної фінансової стратегії та фінансової політики підприємства відповідно до цілей і завдань компанії	3 – 5 років
	Мета: досягнення узгодженості між фінансовою діяльністю та економічним потенціалом бізнесу; зміцнення позицій на ринку та конкурентних переваг; забезпечення фінансової стабільності; визначення джерел фінансування та їх використання за пріоритетними напрямками діяльності підприємства; вона зосереджена на вирішенні проблем, які впливають на життєздатність бізнесу	
	Форми планів: стратегічний фінансовий план; бізнес-план; прогноз бухгалтерського балансу; прогноз звіту про фінансові результати; прогноз звіту про рух грошових коштів	
Поточне планування	Зміст: Розробка актуальних фінансових планів окремих аспектів фінансової діяльності компанії з метою деталізації стратегічних цілей, перевірки їх відповідності та перевірки на практиці.	До 1 року, розбивка по кварталах
	Мета: показ нестачі або надлишку готівки; пошук додаткових джерел фінансування; планування структури доходів і видатків основної, інвестиційної та фінансової діяльності; підтримання платоспроможності бізнесу	
	Форми планів: план руху грошових коштів; план звіту про фінансові результати; план бухгалтерського балансу; план дебіторської і кредиторської заборгованості	
Оперативне планування	Зміст: Розробка оперативних планових завдань, що охоплюють усі сфери фінансової діяльності компанії, доведення до виконавців, виконання довго-, середньо- та короткострокових фінансових планів	Квартал, місяць, декада
	Мета: детальне планування доходів і видатків структурних підрозділів підприємства; прийняття фінансово-оперативних рішень; визначення причин відхилень поточних показників від запланованих.	
	Форми планів: платіжний календар; касовий план; кредитний план; податковий календар; бюджети; кошториси	

Детальний опис цих методів з точки зору їх позитивних властивостей, недоліків та пристосованості до окремих сфер застосування на підприємствах наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Порівняльна оцінка методів фінансового планування та прогнозування

Метод	Зміст	Переваги	Недоліки
Нормативний	На основі заздалегідь визначених техніко-економічних нормативів розраховується потреба підприємств у фінансових ресурсах та ресурсах для їх формування. Такими нормативами можуть бути ставки податку, тарифні внески, норми амортизації, вимоги до регулятивного капіталу	- простота розрахунку - організація контролю за їх дотриманням	- постійна зміна централізовано регламентованих норм і стандартів - необхідність коригування стандартів в результаті змін внутрішніх умов компанії - неможливо виділити певні операції в компанії
Сфера використання: планування амортизації, потреби в капіталі для фінансування оборотних активів, податкові платежі			
Балансовий	Складаючи баланси, можна зв'язати наявний обсяг коштів та їх реальну потребу	- обґрунтування розрахунків через роздільний облік доходів і видатків - організація контролю за ними з метою збалансування	- використання облікових даних збільшує витрати праці та часу - зміни в оцінці ринку капіталу, інфляція не враховуються
Сфера використання: планування показників доходів та витрат			
Розрахунково-аналітичний	На основі досягнутого рівня базового показника та показників його зміни в найближчі періоди розраховується планове значення фінансового показника. Цей метод заснований на використанні експертних оцінок	- врахування при розрахунку думок експертів у певній галузі фінансового менеджменту - можливість факторного аналізу цілей	- суб'єктивність методу експертної оцінки - висока складність планових розрахунків
Сфера використання: планування оборотних коштів, прибутку, прогнозування суми виручки від реалізації продукції			
Грошових потоків	Складання графіку доходів на певну дату та планування всіх доходів та витрат	маневрування ліквідністю підприємства	складність через мінливість зовнішнього середовища
Сфера використання: прогнозування величини, структури та динаміки чистого грошового потоку			

Продовження табл. 1.2

Оптимізації планових рішень	Розробка кілька варіантів фінансових планів (кошторисів), які дозволяють зробити найбільш оптимальний вибір на основі прийнятного критерію вибору: мінімальна вартість або вартість капіталу, максимальна віддача .	- різноманітний підхід до складання фінансової перспективи - вибір аспекту, який найбільше відповідає стратегічним інтересам компанії	за відсутності достовірних або повних вихідних даних про предмет проектування фактичні показники, ймовірно, відрізнятимуться від запланованих
Сфера використання: планування інвестиційних проектів, капітальних і поточних витрат, прибутку			
Економіко-математичне моделювання	Структура математичної моделі фінансового плану, що дає можливість знайти кількісне вираження взаємозв'язку між фінансовим показником і факторами, що впливають на нього; використовуються методи екстраполяції, кореляції, математична статистика	- точність математичного опису - факторний аналіз - автоматизація	- математичні моделі не завжди можуть бути доступними у разі значних відхилень від фактичних показників - труднощі у визначенні періоду фінансового прогнозу
Сфера використання: прогнозування величини фінансових показників і врахування впливу на них зовнішніх та внутрішніх факторів			
Відсотку від продажу	Визначення відсотка доходу та фінансових результатів, а потім визначення обсягу ресурсів, які будуть залучені до компанії із зовнішніх джерел	- простота розрахунків і чітко визначена основа - врахування динаміки продажів останніх періодів та планування тенденцій на майбутнє	- рівень зовнішнього фінансування визначається наявними ресурсами, а не наявними варіантами - ігнорування зовнішніх факторів, що впливають на пропозицію товарів
Сфера використання: прогнозування обсягів продажу і планування потреби у зовнішньому фінансуванні			

Слід зазначити, що вибір того чи іншого методу фінансового планування досить складний через недостатню аналітичну здатність кожного з них і непрактичний через неоднозначність інтерпретації результатів прогнозів, отриманих різними способами. Тому часто використовується раціональне поєднання кількох методів для підвищення достовірності проектної інформації

як основи для прийняття відповідних управлінських рішень. Успішне фінансове планування вимагає тривалого часу та тісної співпраці між усіма організаційними підрозділами та функціональними керівниками. Компанія використовує сучасні та передові методи фінансового планування для забезпечення власної фінансової стійкості, створення умов для чистого операційного доходу та інших видів діяльності, достатніх для самоокупності та самофінансування розвитку.

1.3. Напрями використання фінансового планування на підприємстві

Основою фінансового планування на підприємстві є прогнозування його фінансової діяльності на майбутнє. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить про постійне зростання ролі фінансового прогнозування на підприємствах, компаніях та корпораціях. І це дає їм можливість уникнути значних помилок бухгалтерського обліку та пов'язаних з цим збитків.

У рамках довгострокових планів розробляються комплексні програми, які забезпечують вирішення масштабних завдань, розрахованих на кілька років. Вони розкривають перспективи розвитку компанії та потребують значних зусиль та ресурсів. Плани на майбутнє - це прогнози. Доцільно розробити їх у декількох версіях, щоб забезпечити вибір та ефективність маневру. Це особливо важливо в умовах економічної нестабільності. Прогнозні фінансові плани були детально розроблені в поточних планах, які передбачають мобілізацію матеріальних, трудових та фінансових ресурсів на планові періоди, коротші порівняно з довгостроковим плановим періодом. Це співвідношення поточних і довгострокових планів забезпечує безперервність їх діяльності.

Слід зазначити, що довгострокові фінансові прогнози можуть змінюватися через зовнішні фактори і тому мають переважно консультативний характер. Тому майбутнє фінансове планування рекомендує обчислити можливі втрати та фінансові труднощі для запобігання негативних наслідків поганого шляху розвитку.

Основним предметом фінансових прогнозів компанії є її фінансові ресурси. Тому фінансове планування залежить насамперед від розміру можливих джерел капітальних витрат, як власних, так і позикових, а також потреб суб'єкта господарювання у частині основних та оборотних активів. Разом з тим, приділяється увага сумісності потреб підприємства в частині коштів (активів) з можливостями їх покриття (фінансування). За відсутності коштів для фінансування потреб, необхідно розробити план збору додаткового капіталу на прийнятних умовах. Якщо існуючі джерела фінансових ресурсів перевищують потребу у фінансуванні, це означає, що можливості недостатньо. У цьому випадку доцільно розробити сфери для інвестування наявних коштів з метою їх більш ефективного використання.

Фінансове прогнозування фінансових ресурсів здійснюється за допомогою різних методів: регуляторного, обчислювально-аналітичного, оптимізації планових рішень та інших. Всі вони відрізняються складністю розрахунків. Прогнози, отримані за їх допомогою, не завжди залежать від достовірності отриманих результатів. Тому методи економічного та математичного моделювання стають все більш популярними, що дозволяє знайти кількісне вираження взаємозв'язку між фінансовими показниками та детермінантами. Метод заснований на використанні математичних прийомів (рівнянь, таблиць, графіків). Моделювання може базуватися на функціональних або кореляційних зв'язках і має на меті визначити найкращі варіанти фінансування запланованих витрат.

У практиці фінансових розрахунків все більше уваги приділяється регресійному аналізу, оскільки це дозволяє отримати більш достовірні прогнози. Відповідно до цього методу щільність зв'язків між основними фінансовими показниками визначається розрахунками, що дозволяють отримати найбільш точні прогнози. Проблеми з використанням цього методу пов'язані з обробкою великої кількості інформації, що призводить до великих витрат і складності. Крім того, використання регресійного аналізу у фінансовому прогнозуванні часто ускладнює відсутність досвіду роботи аналітика в цьому методі. Дійсно,

надійність отриманих прогнозів залежить від правильного вибору типу математичної функції, що описує взаємозв'язок факторів, що впливають на її значення.

Метод пропорційної залежності від обсягу валового доходу (відсотковий метод) є стислим і найбільш зручним для практичного використання. Процедура цього методу заснована на припущенні, що:

- грошові вимоги (активи) та переважна більшість джерел їх фінансування (зобов'язання) при одночасному збільшенні обсягів продажу на кілька відсотків у середньому збільшується на той же відсоток. Це означає, що певні статті витрат та надходжень у плановому періоді становитимуть однакову частку;

- вартість більшості статей доходів і витрат, що склалися на момент розробки прогнозу, оптимальна для поточного обсягу продажів.

Застосування цього методу передбачає диверсифікацію активів. Необхідно розрізняти активи, на які впливають зміни доходу (їх називають стихійно), та активи, які не залежать від цих змін. Більшість активів залежить від продажів, таких як дебіторська заборгованість, товарні запаси. Вони безпосередньо пов'язані зі зменшенням або збільшенням валового доходу підприємства. У зобов'язаннях є зміни. Таким чином, збільшення кількості працівників призведе до збільшення заробітної плати, а також суми нарахованих зборів за рахунок збільшення бази оподаткування.

Процес прогнозування повинен починатися з прогнозу продажів, після чого визначаються необхідні активи для підтримки його рівня та приймається рішення щодо джерел фінансування необхідних активів. Тоді ви можете створити план грошових потоків та баланси.

Прогноз продажів, який є початком всього процесу прогнозування, дозволяє отримати інформацію про: кошторисну вартість досягнення цілей планування або про витрати, пов'язані з продажами та маркетинговими рішеннями; передбачуваний обсяг робіт, зазначений у графіку під час планування потужностей.

Будьте обережні при прогнозуванні продажів. Це не означає великих труднощів, але якщо прогнози компанії занадто оптимістичні, то з часом компанія накопичується, вона не буде задіяна у виробництві та оборотних коштах.

Будь-який прогноз фінансових вимог повинен містити визначення:

- розмір необхідних грошових коштів за цей період;
- частини цих фондів будуть формуватися з внутрішніх джерел за той самий період;
- потреба у зовнішніх джерелах фінансування за вирахуванням створених необхідних коштів.

Для оцінки потреби у зовнішньому фінансуванні може бути використаний прогнозований метод фінансової звітності [23], який насправді є одним із варіантів використання методу відсотків. У цьому випадку вимоги до активів прогноуються на поточний період, а потім зобов'язання та власний капітал створюватимуться за звичайних умов експлуатації. Потім зобов'язання та власний капітал вилучаються з необхідних активів для розподілу необхідних додаткових коштів. Процедура проходить у кілька етапів:

- звіт про прогноз прибутку;
- прогнозування балансу;
- формування додатково необхідних коштів.

На першому етапі прогнозується звіт про прибуток на поточний рік з метою отримання суми нерозподіленого прибутку за даний рік. Це співвідносить операційні витрати, ставки податку на прибуток та відсоткові платежі за кредитами. У спрощеному випадку передбачається, що витрати зростуть на відсоток, що збільшить продажі. Основна мета цієї частини прогнозу - визначити розмір прибутку, який отримає підприємство, а потім утримати його у виробництві для потреб реінвестицій у плановому році.

Справжньою опорою української економіки є підприємці та компанії, здатні стабільно працювати в умовах війни. Поява національного бізнесу є запорукою того, що державний бюджет буде виконано, а населення залишиться

платоспроможним. Активізація економічної діяльності є ключовим фактором зміцнення економічної стабільності держави, а отже, її здатності ефективно протистояти агресору.

Тому парламент та уряд виступили з низкою ініціатив щодо підтримки підприємництва під час війни. Нові правила включають нижчі вимоги до бізнесу, доступні кредити, можливості переміщення після активних бойових дій та інші вдосконалення, які будуть підтримувати бізнес.

1. Зменшення податкового тиску, спрощення та поліпшення податкових правил на воєнний період

Якщо в умовах воєнного стану особа не може вчасно сплачувати податки та збори, подавати звітність (крім податків), зареєструвати податкові та акцизні накладні тощо – вона звільняється від фінансової та адміністративної відповідальності. Це звільнення поширюється як на фізичних, так і на юридичних осіб. При цьому ці зобов'язання мають бути виконані протягом 3 місяців після припинення або скасування воєнного стану.

Податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки припиняються. [24]

У період воєнного стану:

знижена ставка ПДВ з 20% до 7% при операції доставки та ввезення на митну територію України бензину, важких дистилятів і скрапленого газу з нульовим акцизом, а також сирі нафти або нафтопродуктів;

ПДВ не стягується з товарів, пошкоджених (втрачених) внаслідок форс-мажорних обставин під час війни, а також з товарів, переданих у державну або комунальну власність, у тому числі для добровільного утворення територіальних громад, а також переданих іншим особам для захисту України у воєнному стані;

ПДВ не стягуватиметься при передачі (поставці) товарів, у тому числі палива, на потреби армії з метою забезпечення оборони України під час воєнного стану;

Не оподатковуватиметься ПДВ при ввезенні товарів на митну територію України в митному режимі імпорту суб'єктами господарювання,

zareєстрованими як платники єдиного податку першої, другої та третьої груп, за винятком платників податку, які є іншими платниками податку на додану вартість;

ПДВ не стягується при ввезенні фізичними особами на митну територію України легкових автомобілів, їх кузовів, причепів і напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів для перевезення 10 і більше осіб, транспортних засобів для перевезення вантажів відповідно [25]

2. Кредитування та компенсації для бізнесу

Програму «Доступні кредити» 5-7-9% продовжено, щоб кожна компанія в Україні, незалежно від річного доходу, під час воєнного стану та через 1 місяць після його закінчення могла отримати позику від 0% до 60 млн грн. Після закінчення цього терміну і до кінця терміну кредиту відсоткова ставка по кредиту становитиме 5%.

5 років для інвестиційних позик на придбання основних засобів,

3 роки для позик на доповнення оборотних коштів для здійснення підприємницької діяльності.

Розмір гарантії кредиту становить 50% від суми кредиту [26].

3. Релокація бізнесу

За допомогою органів державної влади та місцевого самоврядування створюються умови для:

безкоштовне переміщення підприємств;

вибір відповідних територій для виробництва, переміщення та розселення персоналу;

підбір працівників на місця відрядження після переїзду.

Головною умовою такого переїзду є наявність логістичних можливостей без зайвого ризику для водіїв та залізничників. Тому переміщення не відбувається в зоні прямих бойових дій і гуманітарних коридорів.

Приватні особи, які працюють у компанії з переїзду, повинні подавати заявку на переїзд окремо. Після прибуття на нове місце, фахівці обласної

адміністрації, Держслужби зайнятості та Держпраці допомагають підприємству в організації [27].

Таким чином, використання фінансового планування на підприємстві залежить від конкретного типу планів, які класифікуються за різними критеріями, специфікою підприємства, а доцільність його реалізації залежить від сучасних тенденцій в економіці.

Висновки по розділу 1

У розділі встановлено, погляди більшості економістів щодо визначення фінансового планування можна об'єднати у дві групи: у першій вони трактують це як процес управління, визначений кількісними та якісними параметрами механізму реалізації цілей; у другому - як документ (план) у вигляді балансу доходів і витрат або капіталу та областей його інвестицій, які повинні бути узгоджені взаємно.

Організація повноцінної системи фінансового планування підприємств забезпечується реалізацією низки принципів, серед яких основний акцент зроблений на принципах єдності, гнучкості, наступності, участі, точності, альтернативності, ефективності, наукової обґрунтованості, інтеграції - загальних та стратегічних орієнтаційних принципів. платоспроможність, фінансова стабільність, мінімізація фінансового ризику - особливі.

Перелік методів фінансового планування, які зазвичай застосовуються на практиці, групується, включаючи: нормативний, балансовий, розрахунково-аналітичний методи, метод оптимізації планування рішень, грошовий потік, "відсоток продажів", економіко-математична модель, їх детальний опис наведено з урахуванням переваг, недоліків та можливість адаптуватися до конкретних областей використання.

В умовах постійного зростання нестабільності зовнішнього ділового середовища сучасні методи та методи фінансового планування є

найважливішими для підвищення стабільності підприємства, але, згідно з практичним досвідом, слід віддавати перевагу формальним методам.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ЮД К»

2.1. Характеристика ТОВ «ЮД К»

ТОВ «ЮД К» є найбільшим виробником автоклавного газобетону на сході України. На заводі ТОВ «ЮД К» використовується сучасне технологічне обладнання від компанії Masa AG, визнаного світового лідера в галузі обладнання для виробництва будівельних матеріалів [28].

Сировиною для виробництва автоклавного газобетону є мелений кварцовий пісок, портландцемент і негашене вапно, вода та добавки до гіпсового каменю та алюмінієвого газифікатора, які створюють повітряно-пористу структуру матеріалу. Газобетон формують великим малюнком і розрізають на газобетонні блоки спеціальними машинами за допомогою дротяних шнурів. Такий підхід дозволяє отримувати вироби з точними розмірами з відхиленнями не більше $\pm 1,5$ мм, що дозволяє направляти кладку на тонкошарові клейові суміші.

В рамках стратегії розвитку, ТОВ «ЮД К» реалізує заходи спрямовані на збільшення продажів, зниження собівартості, поліпшення якості обслуговування клієнтів.

Бачення ТОВ «ЮД К» – надати українським споживачам найякісніші матеріали, які можуть покращити якість життя, а також:

допомагає заощадити за рахунок зниження витрат на будівництво та економить енергію під час експлуатації;

допомагає зробити квартиру більш затишною за рахунок чудових фізичних властивостей автоклавного газобетону;

допомагає захистити навколишнє середовище:

для виробництва використовується дуже мало природних енергетичних ресурсів;

токсичні відходи не викидаються в атмосферу;

для виробництва 100% натурального кінцевого продукту використовується тільки натуральна сировина.

Місією ТОВ «ЮД К» є концепція сталого розвитку в економічній, соціальній та екологічній складових її діяльності. Поточна діяльність підприємства – це постійний рух цінностей, а також виникнення та виконання взаємних зобов'язань, які пов'язують підприємство з підрядниками, бюджетом, працівниками та власниками. Повсякденну діяльність підприємства здійснює адміністрація, що виконує адміністративні функції, результати якої відображаються в системі бухгалтерського обліку. Відомості про господарські операції, здійснені суб'єктом господарювання за конкретний період, узагальнюються у відповідних книгах бухгалтерського обліку та переносять з них у згрупованому вигляді до фінансової звітності [28].

2.2. Аналіз динаміки та структури майна підприємства

Вивчаємо динаміку та структуру майна компанії шляхом горизонтального та вертикального аналізу даних балансу. Горизонтальний (тимчасовий) аналіз - це порівняння абсолютних значень статей балансу активу за два або більше пов'язаних періодів, як правило, на початок і кінець місяців, кварталів, років. Порівняння можна зробити:

- визначення відхилення індексів в абсолютних величинах, тобто порівняння їх із значенням, більшим або меншим від порівняння, та обчислення абсолютної швидкості динаміки;

- використання відносних показників, тобто відсотка (в інструменті), який є вищим або нижчим від зазначеного для порівняння та середньої швидкості зміни показника.

Вертикальний аналіз - це структурний аналіз абсолютних значень балансу, що дозволяє вивчити структуру активів у відносному вираженні, тобто частку (відсоток) кожного виду в загальній кількості розділів і в балансі в цілому. Перевага такого типу аналізу полягає в тому, що процентну структуру

показників у звітному періоді можна порівняти з іншими, незалежно від зміни їх розміру. Вивчивши показники за різні періоди, можна побачити, як майно вкладалося в об'єкти та як змінювалася його структура. Структурні зміни дозволяють досліджувати внутрішні негативні та позитивні зміни, що відбуваються в компанії та її активах.

Для вивчення складу та розміру активів компанії їх згрупували за економічно схожими ознаками. Правильність активів компанії визначає її майбутній дохід і фінансове становище. Крім того, вартість активів визначає мінімально можливий дохід бізнесу за певний період, який можна отримати після розрахунків з кредиторами. Перш за все, за спрощеною методологією аналітичного дослідження, динаміка та структура корпоративного багатства визначаються розділами балансу [21]. Аналізуємо активи та ресурси в на основі даних таблиці 2.1.

Враховуючи показники окремих частин балансу, можна констатувати, що загальна вартість активів підприємства у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 10 681 тис. грн. Слід зазначити, що відношення активів до основних засобів за розглянутий період зменшилося. Якщо брати до уваги реальні активи, що характеризують виробничу потужність підприємства, тобто основні фонди та запаси, то у 2021 році він становив 147027 тис. грн., що становить -39147 тис. грн. Щодо розвитку потенціалу підприємницької власності, то тенденція економічної діяльності є недостатньо сприятливою і свідчить про зниження виробничої потужності підприємства.

Аналіз складу оборотних активів показує, що динаміка підприємства змінилася. Так, у 2021 році запаси зменшилися на -37640 тис. грн, а їх частка в оборотних активах зменшилась на 18,33 процентного пункту. Приріст оборотних активів у 2021 році складе 12 188 тис. грн. це відбулося за рахунок збільшення дебіторської заборгованості на 22 234 тис. грн у 6 разів, збільшення грошових коштів у 2 рази та зменшення запасів на -37640 тис. грн., або на 60%.

Таблиця 2.1

Агрегований баланс підприємства за 2020- 2021 роки

Актив	2020 рік		2021 рік		Відхилення		Темп зростання, %
	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	
1 Необоротні активи	123406	58,2	121899	54,76	-1507	-3,47	98,78
2. Оборотні активи	88535	41,8	100723	45,24	12188	3,47	113,77
2.1 Запаси	62768	29,6	25128	11,29	-37640	-18,33	40,03
2.2 Дебіторська заборгованість	5313	2,5	27547	12,37	22234	9,87	518,48
2.3 Грошові кошти та їх еквіваленти	18233	8,6	44929	20,18	26696	11,58	246,42
2.4 Інші оборотні активи	1553	0,7	2810	1,26	1257	0,53	180,94
Всього майна	211941	100,0	222622	100	10681	0,00	105,04
Пасив							
1. Власний капітал	125396	59,2	151894	68,23	26498	9,06	121,13
2. Довгострокові зобов'язання	0	0,0	29397	13,20	29397	13,20	
3. Поточні зобов'язання	86545	40,8	41331	18,57	-45214	-22,27	47,76
3.1 Короткострокові кредити банків	0	0,0		0,00	0	0,00	
3.2 Кредиторська заборгованість	85843	40,5	24101	10,83	-61742	-29,68	28,08
3.3 Інші поточні зобов'язання	702	0,3	17230	7,74	16528	7,41	2454,4
Всього майна	211941	100	222622	100	10681	0,00	105,04

Для найбільш ефективного управління необхідно досягти оптимального співвідношення основних і оборотних засобів та обсягу бізнесу. У той же час підприємство зацікавлене у зменшенні залишку активів на балансі, особливо щодо готової продукції, товарів та дебіторської заборгованості.

Значних змін зазнали і основи компанії. Частка готівки в загальній сумі балансу зросла з 8,6% у 2020 році до 20,18% у 2021 році. Цей факт є позитивним, оскільки характеризує перерозподіл активів бізнесу, але водночас підсилює можливості нормального бізнесу у сфері розрахунків з постачальниками. Безсумнівно, в умовах ринкової конкуренції підприємство має мати вільні

грошові запаси, запаси та товари на складі, але тримати їх на обліку не вигідно.

Аналіз також включає аналіз співвідношення основних засобів і оборотних активів у загальній сумі балансу (рис. 2.1). За даними балансу: у 2020 році питома вага основних засобів становить 58,2%, оборотних – 41,8%. У 2021 році питома вага основних засобів зменшилася до 54,76%, а оборотних активів зросла до 45,24%. Таким чином, підприємство перерозподілило активи таким чином, що частка основних фондів дещо зменшилась, що може бути наслідком розширення виробничої діяльності.

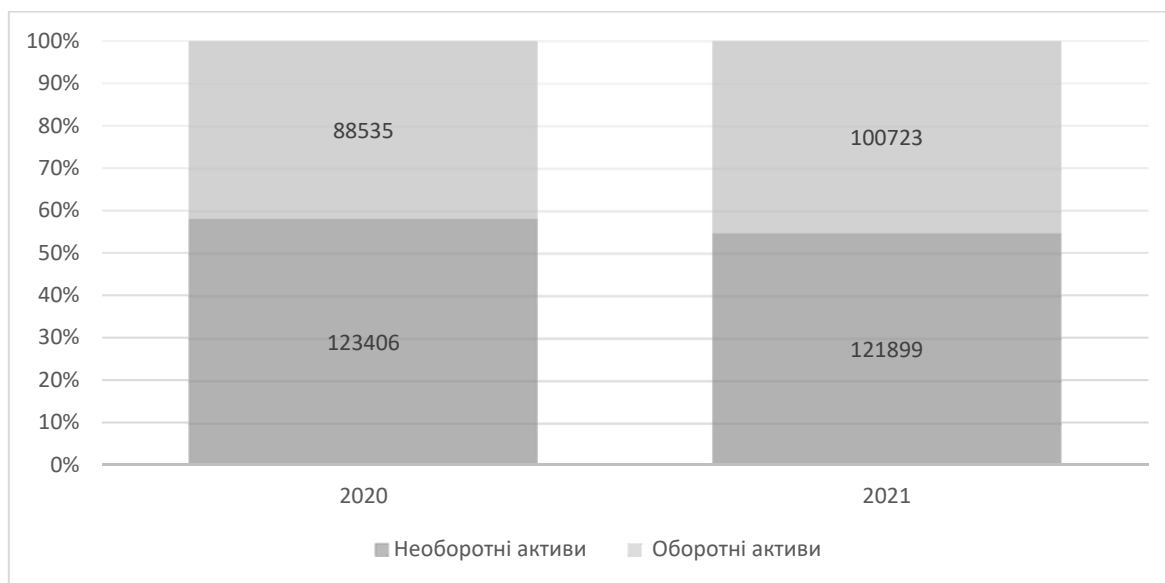

Рис. 2.1. Структура активу ТОВ «ЮД К» за 2020- 2021 роки

За даними таблиці 2.1 та рис. 2.2, видно, що капітал підприємства складається з власного капіталу та зобов'язань підприємства. У 2020 році власний капітал становив 59,2% загального капіталу компанії, а в 2021 році 68,23% зобов'язань компанії зміщувалися в зворотному напрямку – максимальної частки в 2020 році.

Розглядаючи балансове співвідношення власного капіталу та зобов'язань, можна побачити, що частка власного капіталу у 2021 та 2020 роках буде значно вищою за співвідношення запозичень. Це свідчить про незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

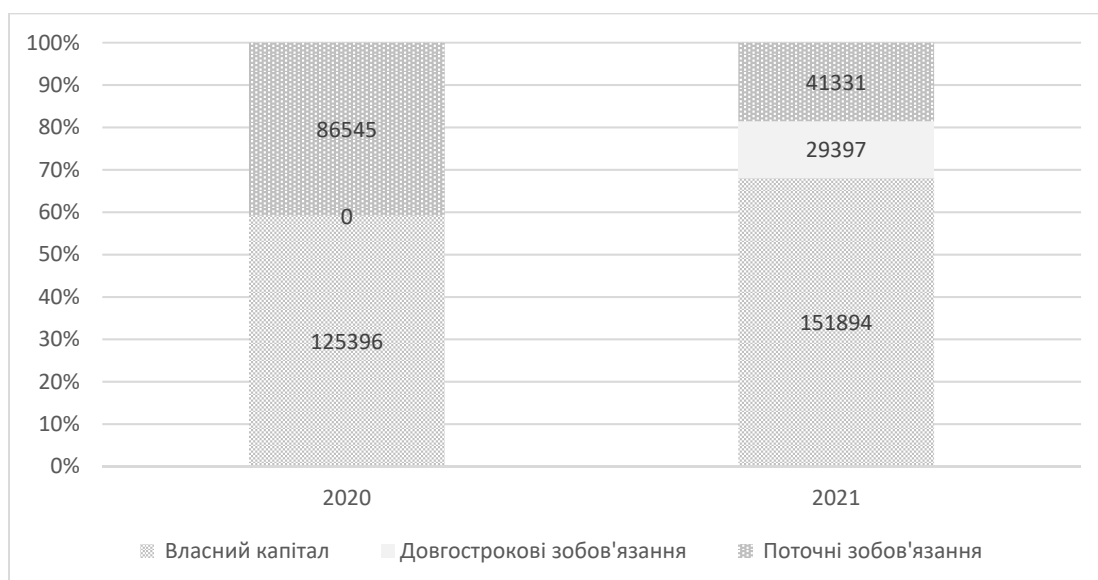

Рис. 2.2. Структура пасиву ТОВ «ЮД К» за 2020- 2021 роки

Проаналізуємо структуру власного капіталу (рис. 2.3). Власний капітал – це власний ресурс компанії, який залишено засновниками (засновниками) підприємства або ними без вказівки терміну погашення з уже оподаткованого прибутку.

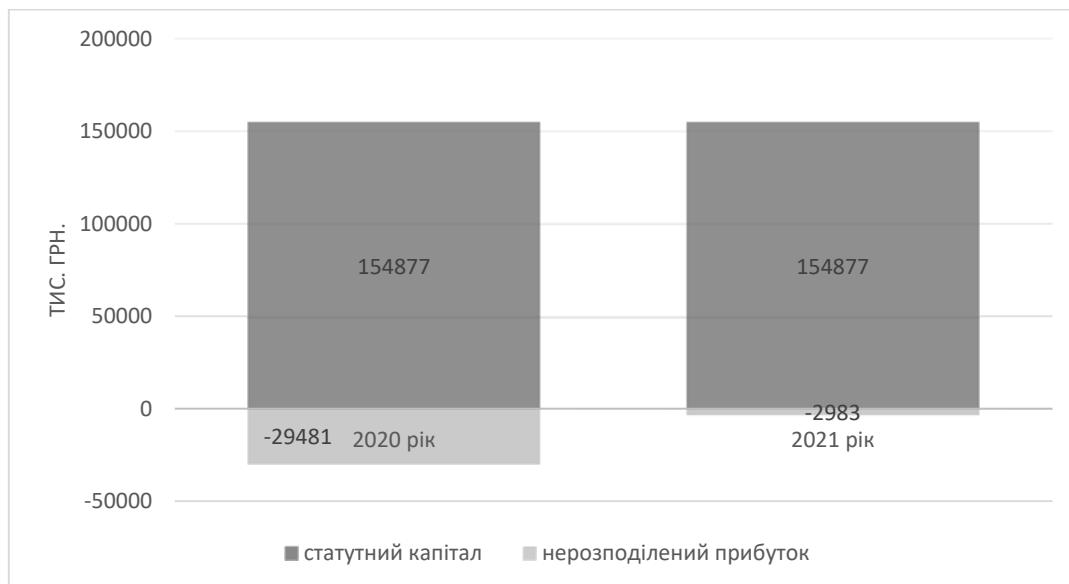

Рис. 2.3. Динаміка власного капіталу ТОВ «ЮД К» за 2020- 2021 роки

Проаналізувавши структуру та динаміку власного капіталу ТОВ «ЮД К» за 2020-2021 роки, виявили, що власний капітал у 2021 році порівняно з 2020 роком зріс на 26 498 тис. грн. Ці зміни пов'язані з тим, що сума непокритих збитків у 2021 році зменшилася на 26498 тис. грн. Вага власного капіталу

становить близько 65% від загального власного капіталу, що означає, що підприємство працює за рахунок боргу.

Аналізуючи структуру та динаміку позичкового капіталу ТОВ «ЮД К» у 2020-2021 рр., бачимо, що у 2021 р. порівняно з 2020 р. позичковий капітал зменшився на -45214 тис. грн. за рахунок боргу -61742 тис. грн. Вага поточних зобов'язань у 2021 році зменшився на 22,27% з 40,8% до 18,57%. У 2021 році ми спостерігаємо появу довгострокових зобов'язань компанії на 29 397 тис. грн порівняно з 2020 роком, частка яких зросла з 0% до 13,2%.

Від методу оцінки залежить розвиток та об'єктивність оцінки основних засобів. Помилки у визначенні вартості основних засобів створюють у підприємців хибне уявлення про вартість їх основних засобів, призводять до неправильного нарахування амортизації, необ'єктивної оцінки основних засобів за системою показників, недостовірної оцінки ефективності використання основних засобів. Це може призвести до неправильних рішень бізнес-стратегії. Інтерес власника або керівництва підприємства в оцінці основних засобів виникає з необхідності мати достовірну інформацію.

Основні показники ефективності використання основних засобів можна розділити на чотири групи:

- 1) показники широкого використання основних засобів, що відображають масштаби їх використання в часі;
- 2) показники інтенсивного використання основних засобів, які відображають рівень їх використання за потужністю (продуктивністю)
- 3) показники комплексного використання основних засобів з урахуванням сукупної дії всіх факторів - як екстенсивного, так і інтенсивного;
- 4) узагальнення показників використання матеріальних цінностей, які характеризують різні аспекти використання (стану) основних засобів на підприємстві в цілому.

Для аналізу використання основних засобів визначте такі вартісні показники [21]:

Фондомісткість капіталу - показник потреби в основних фондах для

забезпечення виконання одиниці роботи; відображає відношення вартості основних засобів до вартості виробленої підприємством продукції (валової, товарної, реалізованої). Обчисліть фондомісткість продукції за формулою:

$$K_{\Phi M} = \frac{ОВ\Phi_{\text{сер.}}}{ВР}, \quad (2.1)$$

де $ОВ\Phi_{\text{сер.}}$ – середньорічна вартість основних фондів;

$ВР$ – виручка від реалізації.

Коефіцієнт реальної вартості основних засобів, що перебувають у власності підприємства, визначається як відношення вартості основних засобів до вартості активів підприємства..

$$K_{O\Phi} = \frac{ОВ\Phi}{ВБ}, \quad (2.2)$$

де $ОВ\Phi$ - вартість основних фондів,

$ВБ$ – валюта балансу.

Норма амортизації основних засобів - показує норму зносу основних засобів на підприємстві.

$$K_{303} = \frac{З_{\text{пр(кр)}}}{ПВ_{\text{пр(кр)}}}, \quad (2.3)$$

де $З_{\text{пр(кр)}}$ – сума нарахованого зносу,

$ПВ_{\text{пр(кр)}}$ - первісна вартість основних засобів

Коефіцієнт придатності основних засобів підприємства визначає відношення їх залишкової вартості до первісної і розраховується на основі формули:

$$K_{\text{поз}} = 1 - K_{303}, \quad (2.4)$$

де K_{303} - коефіцієнт зносу основних засобів.

Фондовіддача - показник, що відображає відношення вартості основних засобів підприємства, тобто вартості продукції підприємства (валової, товарної чи реалізованої) до вартості матеріальних цінностей, є оберненою до капіталомісткості і розраховується за формулою:

$$K_{\Phi B} = \frac{ВР}{ОВ\Phi_{\text{сер.}}}, \quad (2.5)$$

де $ВР$ – виручка від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг;

$ОВФ_{сер.}$ – середньорічна вартість основних фондів.

Рентабельність основних засобів є відносним показником, що визначає ефективність використання основних засобів. Рівень рентабельності основних засобів можна розрахувати за такою формулою:

$$K_{РОЗ} = \frac{ЧП}{ОВФ} * 100, \quad (2.6)$$

де $ОВФ$ – вартість основних фондів,

$ЧП$ – чистий прибуток.

Інтегральний показник ефективності основних фондів показує рівень ефективності їх використання.

$$I = \sqrt{\frac{K_{ФВ} * K_{РОЗ}}{100}}, \quad (2.7)$$

де $K_{ФВ}$ - фондоддача основних фондів,

$K_{РОЗ}$ - рентабельність основних фондів.

Згрупуємо розраховані показники до таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Показники оцінки основних фондів підприємства ТОВ «ЮД К»

Показники	2020	2021	Темп зростання, %
1. Показники оцінки забезпеченості підприємства основними фондами			
1.1. Фондомісткість	1,6835	0,8335	49,51
1.2. Коефіцієнт вартості основних фондів в активах підприємства	0,58	0,01	1,03
2. Показники оцінки стану основних фондів			
2.1. Коефіцієнт зносу	0,32	0,32	98,25
2.2. Коефіцієнт придатності	0,68	0,68	100,82
3. Показники оцінки ефективності використання основних фондів			
3.1. Фондовіддача	3,12	3,27	104,86
3.2. Рентабельність, %	0,82	21,84	2669,88
3.3. Інтегральний показник економічної	0,16	0,85	529,13

Збільшується капіталомісткість, а значить, за цей період збільшується кількість використаних матеріальних цінностей. Нормативне значення коефіцієнта на реальну вартість основних засобів, що перебувають у власності підприємства, має зменшитися. У 2021 році цей показник зменшився до 0,01 порівняно з 2020 роком у зв'язку з поступовим оновленням основних засобів у 2021 році.

Коефіцієнт амортизації матеріальних цінностей за нормативною вартістю слід зменшити. У 2020 році цей показник становить 0,32, що свідчить про досить високу амортизацію матеріальних цінностей. У 2021 році залишилося 0,32. Коефіцієнт придатності основних засобів слід підвищити.

Рентабельність основних засобів у 2021 році найвища – 3,27, що пов'язано не з щорічним збільшенням вартості матеріальних цінностей, а з більш ефективним їх використанням. Зростання виручки від реалізації та зменшення вартості основних засобів призвело до збільшення рентабельності активів у 2021 році.

Рентабельність матеріальних цінностей має підвищуватися. Показник у 2020 році становить 0,82%, у 2021 році – 21,84%, у 2021 році цей показник вищий, оскільки середньорічна вартість матеріальних активів у звітному періоді мінімальна, а прибуток підприємств зріс. Тобто основні засоби у 2021 році використовуватимуться ефективніше, ніж у 2020 році, і принесуть прибуток у розмірі 21,84 грн проти 0,82 грн у 2020 році.

Інтегральний показник економічної ефективності показує рівень ефективності використання матеріальних цінностей. 0,16 у 2020 році та 0,85 у 2021 році, тобто ефективність використання матеріальних цінностей зростає.

Розрахувати ефективність використання оборотних активів [21].

Показник оборотності за оборотними активами відображає оборотність сукупного капіталу підприємства, тобто показує, скільки разів у звітному періоді відбувається повний цикл виробництва та обороту, що дає відповідний ефект у вигляді прибутку..

$$K_{OOA} = \frac{BP}{OA_{\text{сер.}}}, \quad (2.8)$$

де BP – виручка від реалізації продукції,

$OA_{\text{сер.}}$ – середньорічна вартість оборотних активів.

Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань показує суму реалізації на одиницю поточних зобов'язань.

$$K_{OPZ} = \frac{BP}{PZ_{\text{сер.}}}, \quad (2.9)$$

де BP – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг),

$PZ_{\text{сер.}}$ – середньорічна вартість поточних зобов'язань.

Коефіцієнт оборотності запасів до виручки від реалізації відображає кількість оборотності товарних запасів підприємства. Зменшення цього показника свідчить про відносне збільшення запасів і незавершеного виробництва або зниження попиту на готову продукцію..

$$K_{OZ}^B = \frac{BP}{Z_{\text{сер.}}}, \quad (2.10)$$

де BP – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг),

$Z_{\text{сер.}}$ – середньорічна вартість товарно – матеріальних запасів, тис.

Коефіцієнт оборотності запасів відображає кількість оборотності запасів і дозволяє визначити резерви, необхідні для збільшення виробництва.

$$K_{OVZ} = \frac{BP}{VZ_{\text{сер.}}}, \quad (2.11)$$

де BP – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг),

$VZ_{\text{сер.}}$ – середньорічна вартість виробничих запасів.

Коефіцієнт оборотності готової продукції - відношення чистого продажу до середньої вартості готової продукції за період..

$$K_{OГП} = \frac{BP}{ГП_{\text{сер.}}}, \quad (2.12)$$

де BP – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг),

$ГП_{\text{сер.}}$ – середньорічний залишок готової продукції.

Коефіцієнт грошових потоків визначається відношенням чистого прибутку

до середнього залишку грошових коштів, наведеним балансом, і характеризується швидкістю грошового потоку..

$$K_{огз} = \frac{BP}{ГЗ_{сер}}, \quad (2.13)$$

де BP –виручка від реалізації продукції ,

ГЗ_{сер}.- середньорічна вартість грошових коштів підприємства, тис. грн.

Коефіцієнт відволікання оборотних коштів для дебіторської заборгованості - показник, що оцінює рівень дебіторської заборгованості у вартості оборотних активів.

$$K_{відв.} = \frac{ДЗ}{ОА}, \quad (2.14)$$

де ДЗ – дебіторська заборгованість,

ОА – загальна сума оборотних активів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, скільки разів кошти були вкладені в розрахунки підприємства.

$$K_{одз} = \frac{BP}{ДЗ_{сер}}, \quad (2.15)$$

де BP –виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг),

ДЗ_{сер} – середня сума дебіторської заборгованості.

Строк стягнення позовних вимог - середній термін погашення вимог.

$$T_{одз} = \frac{ДП}{K_{одз}}, \quad (2.16)$$

де ДП – кількість днів в звітному періоді (360 днів),

K_{одз} – коефіцієнт обороту дебіторської заборгованості.

Показник товарообігу постачальників показує збільшення або зменшення торгових кредитів.

$$K_{окз} = \frac{BP}{КЗ_{сер}}, \quad (2.17)$$

де BP –виручка від реалізації продукції,

КЗ_{сер}. – середньорічна вартість кредиторської заборгованості.

Рентабельність оборотних активів - відношення чистого прибутку підприємства до середніх активів

$$P = \frac{\text{ЧП}}{\text{ОА}_{\text{сер.}}} * 100\% \quad (2.18)$$

де ЧП – чистий прибуток підприємства,

ОА_{сер.} – середня сума активів.

Інтегральний показник ефективності оборотних активів:

$$I = \sqrt{\frac{K_{\text{ооа}} + P_{\text{оа}}}{100}} \quad (2.19)$$

де K_{ооа} – коефіцієнт оборотності оборотних активів,

P_{оа} – рентабельність оборотних активів.

Згрупуємо дані всіх показників до таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз ефективності використання оборотних активів ТОВ «ЮД К» у
2020 – 2021 роках

Показники	Роки		Відхилен ня
	2020	2021	
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	4,32	4,22	-0,11
Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань	4,42	6,24	1,82
Коефіцієнт оборотності запасів	6,10	15,23	9,13
Коефіцієнт оборотності грошових засобів	20,99	12,64	-8,36
Коефіцієнт відволікання оборотного капіталу в дебіторську заборгованість	0,06	0,27	0,21
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	72,04	23,29	-48,74
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	5	16	10,59
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	4,42	6,24	1,82
Рентабельність оборотних активів	1,13	28,00	26,87
Інтегральний показник ефективності оборотних активів	0,22	1,09	0,87

Згідно з таблицею 2.3, оборотність оборотних коштів ТОВ «ЮД К» зменшилась у 2021 році на 0,11 порівняно з 2020 роком, що характеризує використання оборотних коштів у 2021 році гірше, ніж у 2020 році.

Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань у 2021 році зріс на 1,82, що є позитивним фактором, тобто відбулося прискорення розрахунку поточних зобов'язань за цей період.

Зростає оборотність товарних запасів, що свідчить про стійку ефективність

використання. У 2021 році виручка зросла на 9,13 або 15,23 грн після 1 грн коштів, вкладених у запаси у звітному періоді, тоді як у 2020 році 6,1 грн.

У 2020 році обсяг продажів у 20,99 рази перевищуватиме середній залишок готівки на рахунках компанії, про що свідчить коефіцієнт грошових потоків. У 2021 році готівка і продажі зросли в порівнянні з 2020 роком, але це не призвело до збільшення коефіцієнта грошового потоку, їх оборот зменшився до 12,64.

На підприємстві з року в рік коливається коефіцієнт відволікання оборотних коштів на дебіторську заборгованість за рахунок збільшення дебіторської заборгованості, який є від'ємним.

З таблиці 2.3 видно, що оборотність дебіторської заборгованості ТОВ «ЮД К» у 2020 році зменшилася на 48,74 порівняно з 2021 роком, а оборотність постачальників зросла на 1,82, в обох випадках – це позитивна динаміка. У 2021 році термін погашення дебіторської заборгованості зріс до 16 днів, що негативно характеризує кредитну політику компанії.

Рентабельність оборотних активів є позитивною, що свідчить про ефективну роботу підприємства та ефективне використання оборотних активів. У 2021 році величина рентабельності зросла в 24 рази порівняно з попереднім періодом. Таким чином, підприємство досить ефективно використовує свої оборотні кошти у своїй фінансово-господарській діяльності.

2.3. Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності ТОВ «ЮД К»

Фінансова стійкість — це такий стан фінансових ресурсів, за якого підприємство за рахунок ефективного використання грошей здатне забезпечити безперервний потік виробництва і торгівлі, а також витрати на його розширення та оновлення. Це означає, що він відображає постійні фіксовані додаткові витрати на прибуток, вільний рух грошей компанії, здатність їх ефективно використовувати для забезпечення безперервного процесу виробництва та продажу, а також витрати на розширення та оновлення.

Підприємство можна вважати фінансово стабільним, здатним забезпечувати резерви та витрати за власний рахунок, запобігати виникненню не виправданої дебіторської заборгованості та вчасно виконувати свої зобов'язання.

Оцінка фінансової стійкості підприємства має на меті об'єктивний аналіз розмірів і структури активів і зобов'язань підприємства і на цій основі визначає ступінь його фінансової стійкості та незалежності та придатність для фінансово-господарської діяльності. підприємство.

Найважливішим у фінансовій діяльності є правильна організація та використання оборотних коштів. Тому раціональне використання оборотних коштів є пріоритетом при аналізі фінансового стану.

Розраховуємо основні абсолютні та відносні показники [21]:

Наявність власних коштів підприємства в обороті (В):

$$B = BK - HA; \quad (2.20)$$

Коефіцієнт фінансової стабільності – показує, яка частина активу фінансується зі стійкого джерела, тобто частка фінансування, яку організація може використовувати протягом тривалого періоду часу у своїй діяльності.

$$K_{\text{фс}} = \frac{(BK+ДЗ)}{A}, \quad (2.21)$$

де BK – власний капітал,

ДЗ – довгострокові зобов'язання,

A – активи підприємства.

Коефіцієнт автономності - характеризує частку коштів, вкладених власниками бізнесу в загальній вартості майна.

$$K_{\text{фА}} = \frac{BK}{A}; \quad (2.22)$$

Коефіцієнт фінансової залежності характеризує кількість одиниць сукупних ресурсів на одиницю власного капіталу.

$$K_{\text{фз}} = \frac{A}{BK}; \quad (2.23)$$

Показник фінансового ризику показує відношення позикових коштів до

власного капіталу. Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку фінансової стійкості.

$$K_{\text{фр}} = \frac{З}{\text{ВК}}; \quad (2.24)$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина оборотних коштів знаходиться в обігу. Коефіцієнт маневреності власного капіталу розраховується як відношення оборотного капіталу компанії до власного капіталу.

$$K_{\text{м}} = \frac{\text{ВОК}}{\text{ВК}}; \quad (2.25)$$

Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу:

$$K_{\text{сп}} = \frac{\text{ВК}}{\text{ДЗ} + \text{ПЗ}} \quad (2.26)$$

Результати обчислень основних абсолютних і відносних показників заносимо до таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Абсолютні та відносні показники фінансової стійкості ТОВ «ЮД К»

Показник	2020 рік	2021 рік	Відхил ення
Наявність власних коштів підприємства в обороті	1990	29995	28005
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,59	0,68	0,09
Коефіцієнт автономії	0,59	0,68	0,09
Коефіцієнт фінансової залежності	1,69	1,47	-0,22
Коефіцієнт фінансового ризику	0,69	0,27	-0,42
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,02	0,20	0,18
Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу	1,45	2,15	0,70

У 2020 році платоспроможний капітал підприємства становить 1990 тис. грн., 2021 - 299995 тис. грн., що на 28005 тис. грн. більше, ніж у попередньому

періоді, і свідчить про те, що власний капітал повністю покриває вартість основних засобів, а також фінансує придбання запасів. .

Коефіцієнт автономності повинен бути не менше 0,5. У 2020 році ця цифра становитиме 0,59, а в 2021 році перевищить 0,68. Тому підприємство фінансово стабільне в усі періоди.

Коефіцієнт фінансової залежності повинен бути менше 2 і повинен зменшуватися. Показник за 2021 рік зменшився на 0,22 порівняно з 2020 роком і відповідає стандарту, що також свідчить про фінансову незалежність компанії.

Нормативний коефіцієнт фінансового ризику менше 0,5. Для підприємства цей показник становить 0,69 у 2020 році та 0,27 у 2021 році. Значення відповідає нормі лише в останній період аналізу, що є позитивною тенденцією для компанії. Зниження фінансової залежності у 2021 році пов'язане зі зниженням зобов'язань перед підприємствами (рис. 2.4).

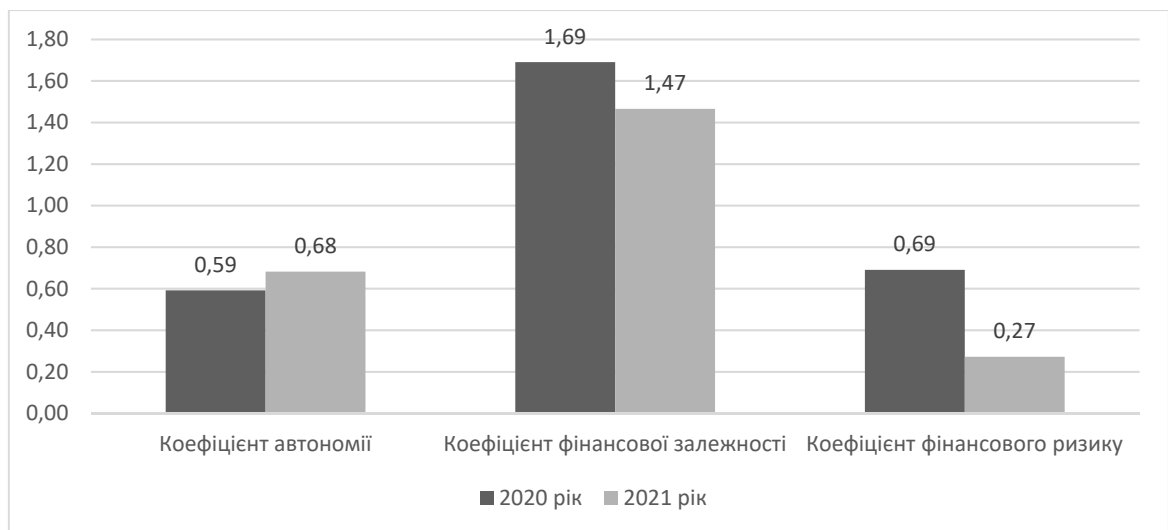

Рис. 2.4. Співвідношення динаміки коефіцієнтів фінансової залежності, фінансового ризику та коефіцієнту автономії за 2020 – 2021 р.

У 2021 році відношення власного капіталу до боргового становитиме 2,15, що означає, що порівняно з 2020 роком власний капітал збільшився, а поточні зобов'язання зменшилися.

Таким чином, аналіз фінансової стабільності показав, що підприємство фінансово стабільне та незалежне від кредиторів, у 2021 році відбулося значне

покращення фінансової стабільності та незалежності.

Платоспроможність – це здатність підприємства вчасно погашати свої зобов'язання.

Надлишок грошових коштів відносно термінових зобов'язань свідчить про платоспроможність бізнесу. Розрахувати коефіцієнти ліквідності [21]:

Коефіцієнт повної ліквідності - характеризує здатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання за найбільш продаваним активом - оборотними активами. Цей показник дає найбільш загальну оцінку ліквідності активів.

$$K_{пл} = \frac{OA}{ПЗ}, \quad (2.27)$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності – показує, яку частину короткострокових зобов'язань підприємства можна погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних коштів – грошових коштів, фінансових інвестицій та боргів. Цей показник показує платоспроможність підприємства погашати короткострокові зобов'язання в залежності від своєчасного розрахунку заборгованості з боржниками..

$$K_{шл} = \frac{(OA-BЗ)}{ПЗ}, \quad (2.28)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності - дозволяє визначити частку поточних зобов'язань, які підприємство може погасити найближчим часом, не чекаючи виплати дебіторської заборгованості та продажу інших активів.

$$K_{ал} = \frac{ГК}{ПЗ}, \quad (2.29)$$

Платоспроможність – це здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання, що виникають у результаті комерційних, кредитних та інших платіжних операцій.

Задовільна платоспроможність підприємства підтверджується такими формальними параметрами:

- наявність вільних готівкових коштів на поточних та валютних рахунках та інших банківських рахунках;
- відсутність довгострокової заборгованості перед постачальниками,

банками, персоналом, бюджетом;

- наявність оборотних коштів (чистих оборотних коштів) на початок і кінець звітного періоду.

Результати розрахунку основних коефіцієнтів ліквідності представлені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка показників ліквідності ТОВ «ЮД К»

Показник	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+,-)
Загальний коефіцієнт ліквідності	1,02	2,44	1,41
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,30	1,83	1,53
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,211	1,087	0,88

Аналіз показників ліквідності свідчить, що підприємство є ліквідним та платоспроможним (рис. 2.5).

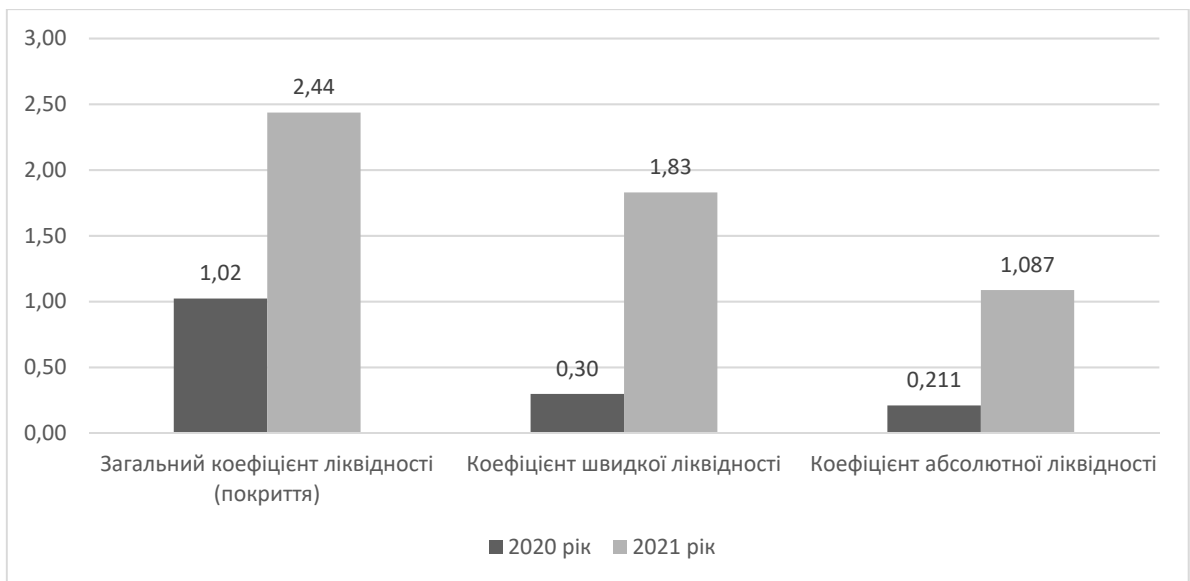

Рис 2.5. Динаміка ліквідності підприємства ТОВ «ЮД К» за 2020 – 2021 р.

Коефіцієнт загальної ліквідності зріс у 2021 році і перевищив нормативне значення. Позитивна тенденція відображається у зростанні абсолютної ліквідності на 0,88 у 2021 році через збільшення грошової позиції компанії.

Загалом, аналіз фінансової стійкості, ліквідності та ділової активності

показує досить стабільне фінансове становище компанії з незначним покращенням у 2021 році.

2.4. Аналіз ефективності фінансової діяльності підприємства ТОВ «ЮД К»

Результати діяльності підприємства аналізуються за допомогою показників, що характеризують аспекти його діяльності, вибір яких залежить від мети аналізу. Визначення стратегічних цілей вимагає порівняння результатів конкретної компанії з компаніями-конкурентами. Для такого аналізу підбираються загальні показники, що відображають діяльність кожного району чи структурного підрозділу. Визначення тактичних цілей вимагає контролю за бізнесом, тобто розрахунку продуктивності кожного підрозділу або виробництва конкретного продукту.

Аналіз прибутку здійснюється шляхом порівняння фактичних даних звітного періоду з фактичними даними попереднього періоду. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз формування та розподілу прибутку ТОВ «ЮД К» за 2020- 2021 роках, тис. грн.

Показник	2020 рік	2021 рік	Відхилення
Чистий дохід (виручка) від реалізації	382736	399053	16317
Собівартість реалізованої продукції	309007	314129	5122
Інші операційні доходи	21735	6704	-15031
Інші операційні витрати	5754	11091	5337
Адміністративні витрати	13062	13197	135
Витрати на збут	87878	74464	-13414
Інші витрати	10093	10355	262
Фінансовий результат до оподаткування	1004	26498	25494
Чистий прибуток	1004	26498	25494

У 2021 році чистий прибуток компанії зріс у порівнянні з 2020 роком на 25 494 тис. грн за рахунок збільшення обсягу продажів на 16 317 тис. грн. Тобто компанія збільшила продажі в 2021 році за рахунок підвищення ціни на товари,

оскільки темпи зростання собівартості продукції нижчі і становлять 5122 тис. грн. або 1%, порівняно з 4% збільшенням продажів.

Негативне явище інших операційних доходів – зниження на 15031 тис. грн у 2021 році, але це зниження суттєво не вплинуло на підсумкові показники компанії – чистий прибуток. Позитивним є те, що зниження витрат на збут на - 13414 тис. грн у 2021 році пов'язане з позитивним іміджем компанії та переходом на продаж більшим клієнтам.

Прибутковість підприємства характеризується відносними показниками. Абсолютна міра суми прибутку або доходу. Відносний показник - рівень рентабельності. Для узагальнення та узагальнення аналізу фінансового стану підприємства оптимальним і доцільним є розрахунок показників прибутковості, що визначають прибутковість підприємства, продукцію, активи та власний капітал.

Важливе значення для характеристики складових прибутку та виручки мають показники рентабельності. При аналізі виробництва показники рентабельності використовуються як інструмент інвестиційної політики та оцінки. Вони повніші за прибуток, вони характеризують кінцевий результат господарювання, оскільки їхня вартість показує співвідношення наявних і використаних ресурсів. Результати розрахунку показників рентабельності представлені в таблиці 2.7. та рис. 2.6.

Таблиця 2.7

Аналіз рентабельності ТОВ «ЮД К» за 2020- 2021 роках

Показник	2020 рік	2021 рік	Відхилення
Рентабельність активів, %	0,47	11,90	11,43
Рентабельність власного капіталу, %	0,80	17,45	16,64
Рентабельність продажів, %	0,26	6,64	6,38
Рентабельність продукції, %	0,32	8,44	8,11

Зростання величини коефіцієнта рентабельності активів склало 11,43 % у 2021 році, що пов'язано зі зростанням чистого прибутку в 26 разів.

В 2020 році значення коефіцієнта рентабельності власного капіталу становило 0,8%, у 2021 році – 17,45%, що зумовлене зростанням власного капіталу більшими темпами ніж зростання прибутку.

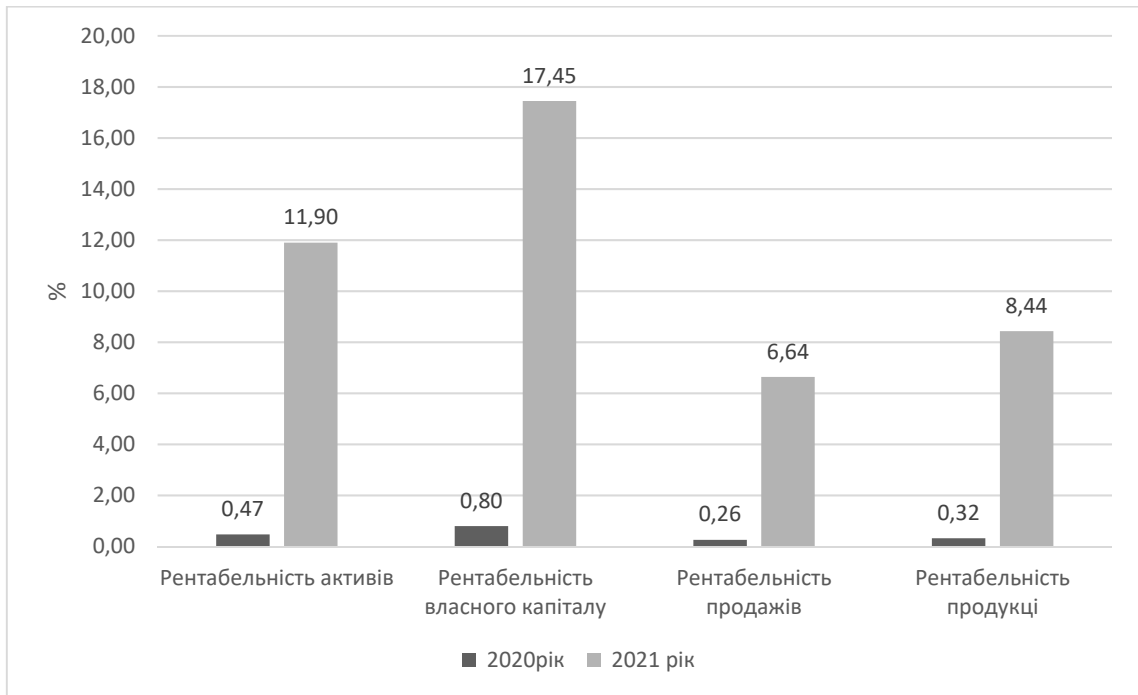

Рис. 2.6. Динаміка рентабельності ТОВ «ЮД К» за 2020- 2021 роках

Аналізуючи зміну рентабельності підприємства за період з 2020 по 2021 рр., можна зробити наступні висновки: загальна зміна значення коефіцієнта за період становить 6,38%, у 2021 р. – 6,64%, а в 2020 р. це 0,26%. Ця позитивна тенденція пояснюється тим, що чистий дохід від реалізації зростав повільніше, ніж зростання чистого прибутку.

Значення показника рентабельності також зросло за аналізований період, у 2021 році – на 8,44%, що пов'язано з швидшим зростанням виручки від реалізації, ніж собівартості виробництва.

За показниками рентабельності на період 2020-2021 рр. підприємство є прибутковим і є позитивні тенденції для подальшого зростання.

Таким чином, на основі проаналізованих даних можна зробити висновок, що бізнес ТОВ «ЮД К» буде функціонувати з досить високою ефективністю в період з 2020 по 2021 рік.

Висновки по розділу 2

Аналізуючи фінансову діяльність ТОВ «ЮД К», можна констатувати, що загальна вартість активів підприємства у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 10 681 тис. грн. За даними балансу: у 2020 році коефіцієнт основних засобів становить 58,2%, коефіцієнт оборотних – 41,8%. У 2021 році коефіцієнт основних засобів зменшився до 54,76%, а коефіцієнт оборотних активів зріс до 45,24%.

Капітал підприємства складається з власного капіталу та ресурсів підприємства. У 2020 році власний капітал становив 59,2% загального капіталу компанії, а в 2021 році 68,23% зобов'язань компанії змінилися в зворотному напрямку – максимальна частка в 2020 році.

У 2020 році платоспроможний капітал підприємства становить 1990 тис. грн., 2021 - 299995 тис. грн., що на 28005 тис. грн. більше, ніж у попередньому періоді, і свідчить про те, що власний капітал повністю покриває вартість основних засобів, а також фінансує придбання запасів.

Аналіз фінансової стабільності показав, що компанія є фінансово стабільною та незалежною від кредиторів, у 2021 році відбулося значне покращення фінансової стабільності та незалежності.

Позитивну динаміку можна побачити у збільшенні абсолютної ліквідності на 0,88 у 2021 році, що пов'язано зі збільшенням грошової позиції компанії.

У 2021 році чистий прибуток компанії зріс у порівнянні з 2020 роком на 25 494 тис. грн за рахунок збільшення обсягу продажів на 16 317 тис. грн. Тобто компанія збільшила продажі в 2021 році за рахунок підвищення ціни на товари, оскільки темпи зростання собівартості продукції нижчі і становлять 5122 тис. грн. або 1%, порівняно з 4% збільшенням продажів.

Рівень рентабельності активів у 2021 році склав 11,43% за рахунок збільшення чистого прибутку в 26 разів.

Рентабельність власного капіталу становила 0,8% у 2020 році та 17,45% у 2021 році, що обумовлено швидшим зростанням власного капіталу, ніж зростанням прибутку.

Таким чином, на основі проаналізованих даних можна зробити висновок, що бізнес ТОВ «ЮД К» буде функціонувати з досить високою ефективністю в період з 2020 по 2021 рік. Можна констатувати, що ТОВ «ЮД К» є ліквідною та прибутковою компанією, фінансово незалежною, її діяльність коливається, тому необхідно планувати заходи для підтримки позитивних тенденцій розвитку.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЮД К»

3.1. Розробка фінансового плану методом пропорційної залежності від обсягу валових доходів

Основними фінансовими прогнозами компанії є її фінансові ресурси. Тому фінансове планування залежить насамперед від величини можливих джерел капіталу, як власних, так і позикових, а також потреб компанії в частині основних та оборотних активів. У той же час приділяється увага сумісності потреб компанії з точки зору активів та варіантів фінансування. За відсутності коштів для фінансування потреб необхідно розробити план залучення додаткового капіталу на прийнятних умовах. Якщо існуючі джерела фінансових ресурсів перевищують потребу у фінансуванні, це означає, що можливостей недостатньо. У цьому випадку доцільно розробити сфери для інвестування (інвестування) наявних ресурсів з метою їх більш ефективного використання.

Метод пропорційної залежності від валового доходу (метод відсотків) є стислим і найбільш зручним у практичному застосуванні. Процедура цього методу заснована на припущенні, що:

- грошові вимоги (активи) та переважна більшість джерел фінансування (зобов'язання), збільшуючи при цьому продажі на кілька відсотків на той самий відсоток. Це означає, що деякі статті витрат та доходів протягом планового періоду матимуть однакову частку;

- вартість більшості статей доходів і витрат, понесених на момент прогнозування, оптимальна для поточних продажів.

Застосування цього методу передбачає диверсифікацію активів. Слід розрізняти активи, на які впливають зміни доходу (називаються стихійно) та активи, на які ці зміни не впливають. Більшість активів залежить від продажів, таких як дебіторська заборгованість та товарні запаси. Вони безпосередньо

пов'язані зі зменшенням або збільшенням валового доходу підприємства. У зобов'язаннях є зміни. Таким чином, збільшення кількості працівників призведе до збільшення заробітної плати, а також суми нарахованих зборів за рахунок збільшення бази оподаткування.

Процес прогнозування повинен починатися з прогнозу продажів, після чого визначаються необхідні активи для підтримки його рівня та приймається рішення щодо джерел фінансування необхідних активів. Тоді ви можете створити план грошових потоків та баланси.

Прогноз продажів, що є початком всього процесу прогнозування, дозволяє отримати інформацію про: витрати на продаж або витрати, пов'язані з продажами та маркетинговими рішеннями; передбачуваний обсяг робіт, зазначений у графіку під час планування потужностей.

Прогнозування продажів не означає великих труднощів, але якщо прогнози компанії будуть надто оптимістичними, компанія врешті буде обтяжена накопиченим обладнанням та оборотними коштами, не зайнятими виробництвом [22].

Кожен прогноз фінансових потреб повинен містити визначення:

- кількість коштів, необхідних за цей період;
- частина коштів, яка повинна бути створена з внутрішніх джерел за той самий період;
- попит на зовнішні джерела фінансування за вирахуванням необхідних коштів.

Для оцінки потреби у зовнішніх джерелах фінансування використовується метод прогнозованої фінансової звітності [25], який, як правило, є одним із варіантів використання методу відсотків. У цьому випадку вимоги до активів прогножуються на поточний період, а потім зобов'язання та власний капітал створюватимуться за звичайних умов експлуатації. Потім зобов'язання та власний капітал вилучаються з необхідних активів для визначення необхідних додаткових коштів. Процедура проходить у кілька етапів:

- звіт про прогноз прибутку;

- прогнозування балансу;
- створення додаткових необхідних коштів [29].

На першому етапі прогнозується звіт про прибуток на поточний рік з метою отримання суми нерозподіленого прибутку за даний рік. Це співвідносить операційні витрати, ставки податку на прибуток та відсоткові платежі за кредитами. У спрощеному випадку передбачається, що витрати зростуть на відсоток, що збільшить продажі. Основна мета цієї частини прогнозу - визначити розмір прибутку, який отримає підприємство, а потім утримати його у виробництві для реінвестування у плановому році.

Розглянемо використання цього методу на прикладі корпоративних даних (табл. 3.1). У таблиці наведено фактичний 2021 рік та прогнози доходів.

У зв'язку з воєнними діями на території України, які привели до евакуації частини працездатного населення за межі країни, зниження попиту на частину товарів, підвищення цін на паливо та його дефіцит, планування діяльності підприємства в 2022 році відбувається з песимістичним прогнозом. Тому відповідно до цього підходу досягнення можливого рівня продажів, доходи та витрати в прогнозах на рік повинні знизитися на 30% порівняно з 2021 роком.

Таблиця 3.1.

Фактичний і прогнозний звіти про прибутки ТОВ «ЮД К», тис.грн.

Показник	Фактичний 2021 рік	Темп зростання	План на 2022 рік
Чистий дохід від реалізації	399053	0,7	279337
Собівартість	314129	0,7	219890
Інші операційні витрати	11091	0,7	11091
Інші операційні доходи	6704	-	6704
Сукупні операційні витрати	325220	-	230981
Сальдо інших доходів (+) і витрат (-)	-54039		-54039
Прибутки до вирахування податків	26498	-	1020

Таким чином, планується скорочення реалізації на 119716 тис. грн., що в свою чергу призведе до скорочення виробництва та як наслідок скорочення

собівартості продукції на -94239 тис. грн. Так як важко спланувати зміні інших витрат та доходів підприємства, які не пов'язані з виробництвом та реалізацією, то їх сума залишається на тому ж рівні, що у попередньому 2021 році. Отже, тільки при плануванні скорочення виробництва та продажів, ТОВ «ЮД К» може отримати прибуток у сумі 1020 тис. грн, що в 24 рази менше ніж у попередній період.

Якщо продажі зменшуються, придбання матеріалів зменшуються таким же чином, що автоматично призведе до зменшення зобов'язань. Тому зменшується як нараховані зарплати, так і податкові виплати. Взагалі ці автоматичні пасивні рахунки падають так само, як і продажі.

Підсумовуючи, можемо відзначити:

- низький рівень продажів повинен бути знижений рівнем активів;
- деяке зниження активів може бути результатом скорочення зобов'язань, накопичених платіжних рахунків та нерозподіленого прибутку.

Наступним кроком буде прогнозований баланс. У той же час припущення було зроблено обраним методом: якщо обсяг продажу продукції компанії повинен знизитися, то активи також повинні зменшуватися. Оскільки у 2021 році підприємство максимально використовувало виробничі потужності, а в період 2022 року при воєнному стані кожна стаття активів може зменшитися. Для операцій потрібно буде менше грошових коштів. Зростання продажів призведе до скорочення дебіторської заборгованості, а частина її, яка може бути признана безнадійною, може перейти у стан непокритих збитків на підприємстві. Крім того, скорочення продажів вплине на скорочення запасів та реалізацію їх частини зі складу.

В таблиці 3.2 міститься фактичний баланс 2021 року та плановий незбалансований баланс на 2022 рік. Для планування балансу була використана та ж методика, що і при розробці прогнозного звіту про прибуток. Статті балансу, які, як очікується, знижуються прямо пропорційно продажам, зменшуються в 0,7 рази для отримання початкового прогнозу на рік.

Таблиця 3.2.

Фактичний та плановий незбалансований баланс підприємства ТОВ «ЮД
К»

Показник	Фактичний 2021 рік	Темп зростання	План на 2022 рік
Готівкові кошти	44929	0,7	31450,3
Дебіторські рахунки	27547	0,7	19282,9
Запаси	18575	0,7	13002,5
Інший оборотний капітал	9672	-	9672
Валові поточні активи	100723		73407,7
Обладнання	121305	-	121305
Інші необоротні активи	594	-	594
Валові активи	222622		195306,7
Кредиторські рахунки	23474	0,7	16431,8
Інші короткострокові пасиви	17857	0,7	12499,9
Валові поточні пасиви	41331		28931,7
Довгострокові зобов'язання	29397	-	29397
Валовий борг	70728		58328,7
Інший капітал	154877	-	154877
Нерозподілені прибутки	-2983	-	-2983
Валовий власний капітал	151894	-	151894
Валові пасиви	222622		210222,7
Додатково необхідні фонди			-14916

Таким чином, готівкові кошти у плановому році заплановані у розмірі 31450,3 тис. грн, що на -13478,7 тис.грн. менше ніж у 2021 році; дебіторські рахунки - у розмірі 19282,9 тис. грн., які менше на -8264,1 тис.грн. Запаси так само пропорційно зменшуються до рівня -5572,5 тис. грн.. У даному випадку всі активи, які пов'язані зі продажем та виробництвом, зменшуються разом із ними. Окремі статі активів не змінюються та значення залишаються на рівні 2021 року.

Прогноз пасивів, що також зменшуються (кредиторські рахунки), подані у первісному розрахунку.

Прогноз сукупних активів встановлено на рівні 195306,7 тис. грн., та підприємство має вилучити -27315,3 тис. грн. активів у зв'язку зі зниженням виробництва та продажу. Прогноз пасивів дорівнює 210222,7 тис. грн. Тобто підприємство повинно вилучити додатково -14916 тис. грн., щоб забезпечити плановий активи на рівні 195306,7 тис. грн.

Третій етап прогнозування дозволяє визначити розмір джерел фінансування, які необхідні або залучити, або як у нашому випадку вилучити з обороту підприємства. Компанія приймає рішення про джерела фінансування на основі декількох факторів, серед яких: структура цільового капіталу компанії; вплив короткострокових позик на коефіцієнт поточної ліквідності компанії; умови на ринку капіталу; обмеження, притаманні корпоративним борговим угодам. У той же час, зміни не спричинить подальших змін у будь-якій статті звіту про прибутки та збитки або в балансах, навіть якщо компанія вирішить фінансувати за рахунок нового боргу.

Через те, що баланс повинен сходитися, підприємство повинно вилучити додаткові 14916 тис. грн. У зв'язку з воєнним станом, підприємство зможе зменшити дебіторську заборгованість у більшості випадків за рахунок списання безнадійних боргів на збитки у сумі -4916 тис. грн, що призведе до зростання непокритих збитків в 2022 році до -7899 тис. грн. Окрім цього, підприємство не зважаючи на встановлені кредитні канікули все ж таки вимусено розрахуватися за частину довгострокового кредиту, який був отриманий строком на 3 роки, так як планує залишатися з доброю кредитною історією та отримувати короткострокове фінансування в період воєнного стану для збереження своєї діяльності. Сума погашення довгострокового кредиту буде дорівнювати 10000 тис. грн за рахунок чистого прибутку, отриманого в 2021 році. Ці зміни відображено в таблиці 3.3.

Тому в процесі фінансового планування на підприємстві доцільно розробити попередній прогноз, заснований на продовженні минулих тенденцій та видів політики в майбутньому, який забезпечить керівникам базовий прогноз. Виходячи з цього, моделі можуть бути модифіковані для визначення впливу

різних бізнес-планів, які можуть вплинути на фінансовий стан та прибуток компанії.

Таблиця 3.3.

Фактичний та плановий збалансований баланс підприємства ТОВ «ЮД

К»

Показник	Фактичний 2021 рік	План 2022 рік	Додатково вилучені ресурси	Скорегований план 2022 рік
Готівкові кошти	44929	31450,3		31450,3
Дебіторські рахунки	27547	19282,9		19282,9
Запаси	18575	13002,5		13002,5
Інший оборотний капітал	9672	9672		9672
Валові поточні активи	100723	73407,7		73407,7
Обладнання	121305	121305		121305
Інші необоротні активи	594	594		594
Валові активи	222622	195306,7		195306,7
Кредиторські рахунки	23474	16431,8		16431,8
Інші короткострокові пасиви	17857	12499,9		12499,9
Валові поточні пасиви	41331	28931,7		28931,7
Довгострокові зобов'язання	29397	29397	-10000	19397
Валовий борг	70728	58328,7		48328,7
Інший капітал	154877	154877		154877
Нерозподілені прибутки	-2983	-2983	-4916	-7899
Валовий власний капітал	151894	151894		146978
Валові пасиви	222622	210222,7	-14916	195306,7

Альтернативні операційні плани також можуть розглядатися при різних темпах зниження продажів, використовуючи цю модель для аналізу рішень щодо структури капіталу. Тому основними напрямками вдосконалення бізнесу повинні бути зміни в розробці та застосуванні планових методів управління.

3.2. Розробка фінансового плану бюджетним методом

Бюджетування в умовах ведення бізнесу під час воєнного стану слід розуміти як планування підприємства шляхом створення системи взаємопов'язаних бюджетів, комплексно орієнтованих на потреби ринку та спрямованих на забезпечення підтримки фінансового стану та розвитку підприємства в умовах швидко мінливих змін зовнішнього середовища відповідно до його основної місії та статутних завдань.

Сам бюджет є плановим документом, який відображає вартісні показники майбутньої господарської діяльності підприємства та фінансові результати, пов'язані з їх виконанням [30].

На підприємствах, де готуються бюджети та контролюється їх виконання, досягаються вищі показники економічної ефективності фінансово-господарської діяльності, оскільки бюджетування дозволяє оцінити фінансовий стан окремих підприємств, забезпечуючи швидке реагування на будь-які непередбачені події, пов'язані зі погіршенням виробництва. і фінанси. стабільність.

Правильно структуроване бюджетування забезпечує стабільність в управлінні підприємством, вирішує завдання оптимізації фінансових потоків, допомагає збалансувати джерела грошових потоків та їх використання, а також визначає розміри та форму, умови та терміни зовнішнього фінансування, що стає досить актуальним завданням в період воєнного стану в Україні [31].

Бюджетування починається зі створення бюджету продажів, який може відображати всі доходи компанії. Потім для промислового підприємства на його основі розраховується виробничий кошторис (у тому числі в натуральному вираженні), який є основою для розробки бюджетів матеріальних витрат, витрат на оплату праці та загальновиробничих витрат. Ці бюджети потім формують передбачувану вартість виробництва. Для кожного підприємства створюється бюджет, що відображає комерційні та адміністративні витрати.

Створюючи фінансовий план підприємства, перш за все, необхідно розрахувати бюджет продажу, тобто виручку від реалізації. Цей бюджет є

основою всіх інших бюджетів. На його основі створюється грошовий бюджет, оскільки він безпосередньо залежить від надходження грошових коштів за реалізовану продукцію. Кошторис витрат організації також залежить від виручки та обсягу виробництва. Тому бюджет продажу необхідно ретельно продумати і підготувати, тому що в разі неточності складання всі інші кошториси і фінансові результати організації свідомо будуть містити невірну і недостовірну інформацію.

Аналізуючи попередні періоди на підприємстві «ЮД К», та враховуючи здійснення діяльності в 2022 році в період військового стану в Україні, можливість для подальшого прогнозу доходу від продажу на наступний період будемо також формувати з урахуванням падіння продажів на 30%. Переглянути цей прогноз можна за таблицею 3.4

Таблиця 3.4

Бюджет продажу. Прогнозування доходу (виручки) від реалізації продукції на майбутній період на підприємстві ТОВ «ЮД К»

Показник	Період		
	2020	2021	Прогноз на 2022
Дохід (виручка) від реалізації продукції, тис.грн.	382736	399053	279337

Прогнозу доходу від реалізації продукції у період воєнного стану становить 279337 тис.грн. Якщо розглядати поквартально, то прогноз на наступний період виглядатиме так, як зображено на рис.3.1. Виробництво утеплювачів не є сезонним товаром, але спостерігаються зміни між кварталами, так як підприємство починаючи з березня 2022 року зупинило виробництво та здійснює продаж залишків товарів.

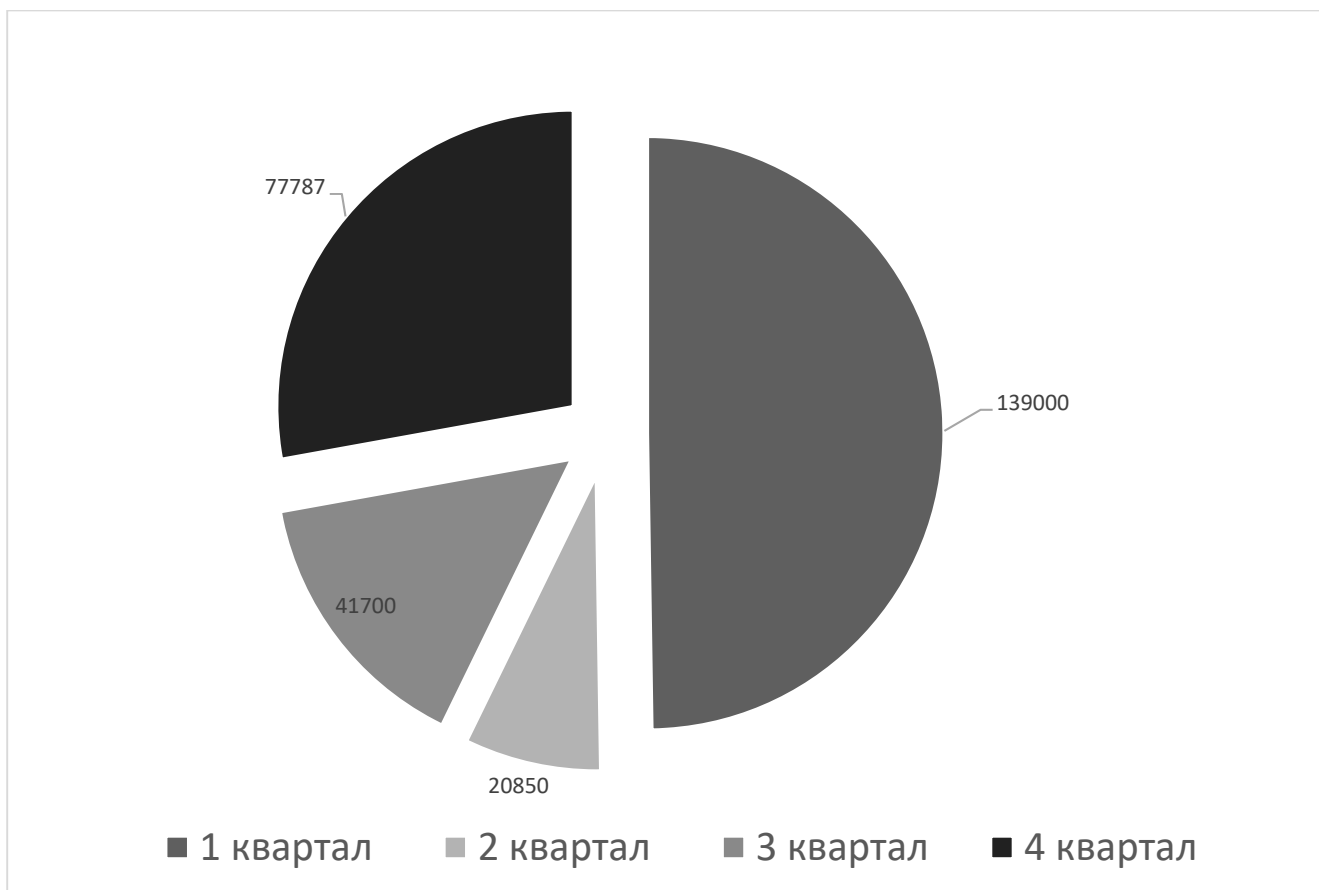

Рис. 3.1 Планова виручка від реалізації продукції поквартально ТОВ «ЮД К» в 2022 році

Тобто планується максимальна сума виробництва та реалізації в першому кварталі 2022 році 139000 тис. грн., в 2 кварталі підприємство розпродас залишки на складі у сумі 20850 тис. грн та починаючи з 3 кварталу відновлює свою діяльність, так як в державі виникає потреба у відбудові постраждалих від бойових дій містах України. Тому в 3 кварталі 2022 році обсяг реалізації складає 41700 тис. грн а в 4 кварталі – 77787 тис. грн.

Одночасно з бюджетом продажу складають графік надходження коштів від реалізації. При цьому враховують умови розрахунків за продаж продукції в кредит (з оплатою через 30, 45 або 60 і більше днів або поквартально). Частина покупців оплачують борги протягом поточного кварталу, з часу відвантаження продукції, а частина – протягом наступного кварталу. При рівномірній реалізації продукції за кварталами графік надходження виручки на підприємстві ТОВ «ЮД К» буде таким як зображено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Графік надходження коштів від реалізації на підприємстві ТОВ «ЮД К»

Показник	Квартал				Всього за рік
	1	2	3	4	
Виручка від реалізації	139000	20850	41700	77787	
Дебіторська заборгованість на 01.01	1002				1002
Реалізація в кварталі 1					
оплата в поточному кварталі (50%)	69500				69500
оплата в наступному кварталі (50%)		69500			69500
Реалізація в кварталі 2					
оплата в поточному кварталі (100%)		20850			20850
оплата в наступному кварталі (0%)					0
Реалізація в кварталі 3					
оплата в поточному кварталі (80%)			33360		33360
оплата в наступному кварталі (20%)				8340	8340
Реалізація в кварталі 4					
оплата в поточному кварталі (80%)				62230	62230
Всього грошових коштів	70502	90350	33360	70570	264782

За даними з таблиці 3.5 на підприємстві ТОВ «ЮД К» очікуються грошові надходження коштів на суму 264782 тис.грн.

Наступним зі складання бюджетів має бути: «Бюджет матеріальних витрат». Він передбачає склад і кількість матеріалів, необхідних для виконання виробництва на підприємстві, бюджетного планування та контрольної програми.

Сам бюджет складається за такою ж формою, як і бюджет продажу, розраховуємо його, а саме змінні матеріальні витрати зменшуються пропорційно зменшенню виробництва та реалізації, тобто на 30% та складатимуть в 2022 році $299444 \times 0,7 = 209611$ тис .грн.

Щоквартальний бюджет матеріальних витрат складе 104304 тис.грн в 1 кварталі 2022 року, 15646 тис.грн. – 2 кварталі, 31291 тис.грн – в 3 кварталі, 58370 тис.грн. в 4 кварталі, що зображено на рис.3.2.

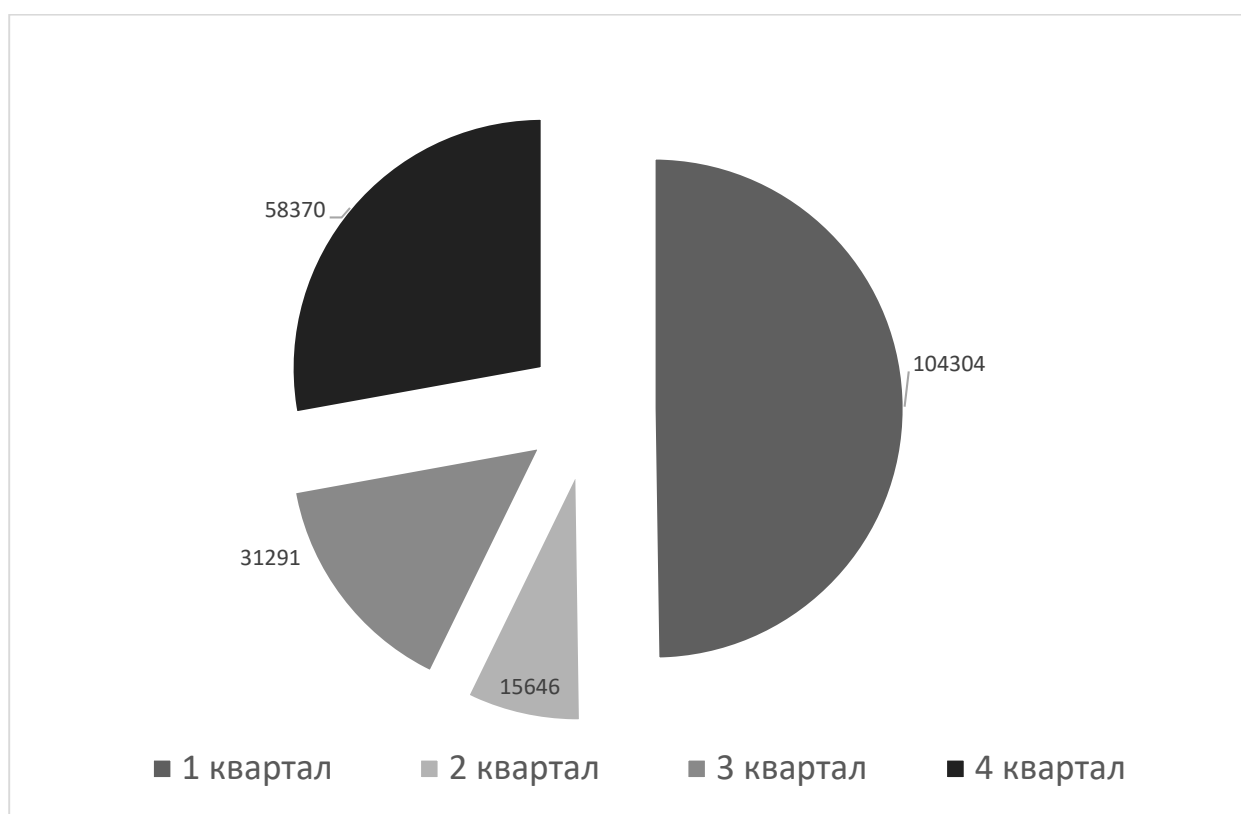

Рис. 3.2. Щоквартальний розподіл матеріальних витрат на підприємстві ТОВ «ЮД К»

Разом з бюджетом матеріальних витрат складається графік очікуваних виплат за придбані матеріали, переглянути його можна за таблицею 3.6

Дивлячись на таблицю 3.6, підприємства «ЮД К» спостерігається, що грошові виплати за матеріали на майбутній період складуть 204664 тис.грн.

Таблиця 3.6

Графік очікуваних виплат за придбані матеріали на підприємстві ТОВ
«ЮД К»

Показник	Квартал				Всього за рік
	1	2	3	4	
Матеріальні витрати	104304	15646	31291	58370	
Кредиторська заборгованість на 01.01	6727				6727
Закупка в кварталі 1					
оплата в поточному кварталі (50%)	52152				52152
оплата в наступному кварталі (50%)		52152			52152
Закупка в кварталі 2					
оплата в поточному кварталі (100%)		15646			15646
оплата в наступному кварталі (0%)					0
Закупка в кварталі 3					
оплата в поточному кварталі (80%)			25033		25033
оплата в наступному кварталі (20%)				6258	6258
Закупка в кварталі 4					
оплата в поточному кварталі (80%)				46696	46696
Всього грошових коштів	58879	67797	25033	52955	204664

Наступним бюджетом має бути бюджет витрат на оплату праці та внесків на соціальне страхування. Цей бюджет є найважливішим для підприємства, оскільки витрати на оплату праці займають значну частину витрат виробництва, а їх планування дозволяє керувати персоналом. Принципи побудови бюджету витрат на оплату праці добре відомі працівникам економічних служб підприємства. Бюджет витрат на оплату праці та внесків на соціальну діяльність

складається на основі виробничого бюджету, даних про продуктивність праці та заробітної плати основних виробничих працівників. Розмір внесків до спеціальних державних фондів визначається у відсотках до основної та додаткової оплати праці. Згідно діючого законодавства єдиний внесок для платників, встановлюється у розмірі 22% до бази нарахування єдиного внеску.

На підприємстві ТОВ «ЮД К» бюджет витрат на оплату праці та відрахування на соціальні заходи на майбутній період складає негативну динаміку, так як пов'язаний зі скороченням персоналу, який був евакуйований на початку бойових дій в Україні в країни ЄС та Західну Україну, а також з вимушеним зниженням оплати праці у зв'язку зі скороченням виробничої діяльності, що можна переглянути за таблицею 3.7.

Таблиця 3.7

Бюджет витрат на оплату праці та відрахування на соціальні заходи на підприємстві ТОВ «ЮД К»

Показник	Період		
	2020р.	2021р.	Прогноз на 2022
Загальні витрати на оплату праці, тис.грн	11332	11306	9045
Відрахування на соціальні заходи, тис.грн.	2481	2510	1990

За даними з таблиці 3.7 можна зробити такі висновки, що на 2022р. загальні видатки на оплату праці на підприємстві ТОВ «ЮД К» мають скласти 9045 тис.грн, що на 2261 тис. грн нижче 2021 рок. Відповідно до цього, відрахування на соціальні заходи дорівнюють 22% або 1990 тис.грн.

Бюджет витрат на виробництво базується на витратах матеріалів, прямій заробітній платі та бюджетах накладних витрат на виробництво, але включає заплановані залишки незавершеного виробництва на початок і кінець бюджетного періоду. Дані бюджету собівартості на підприємстві ТОВ «ЮД К» за аналізуючий період можна переглянути в таблиці 3.8. Бюджет собівартості

продукції - плановий документ, у якому розраховується собівартість продукції, необхідно скласти протягом бюджетного періоду [30,31].

Таблиця 3.8

Бюджет собівартості виготовленої продукції на підприємстві ТОВ «ЮД К»

Показник	Період		
	2020р.	2021р.	Прогноз на 2022 рік
Собівартість виготовленої продукції, тис.грн	309007	314129	219890

Собівартість на майбутній період на підприємстві ТОВ «ЮД К» складе 219890 тис.грн., такі зміни відбудуться за рахунок скорочення виробництва, та як наслідок виручки від реалізації продукції.

Іншим бюджетом є Бюджет адміністративних витрат – плановий документ, що відображає прогнозовані витрати на управління та утримання підприємства в цілому. Бюджет адміністративних витрат створюється шляхом об'єднання бюджетів усіх відділів і служб управління підприємством та його господарської служби. Переглянути бюджет адміністративних витрат можливо у наступній таблиці 3.9

Таблиця 3.9

Бюджет адміністративних витрат на підприємстві ТОВ «ЮД К»

Показник	Період		
	2020р.	2021р.	Прогноз на 2022рік
Заробітна плата	7837	7918	4751
Мобільний зв'язок	65	66	40
Амортизація	1567	1584	950
Комунальні послуги	2090	2112	1267
Відрядження	261	264	40
Інше	1241	1254	871
Всього	13062	13197	7918

У наведеній таблиці 3.9 проаналізовано бюджет господарських витрат на підприємстві ТОВ «ЮД К» та прогнозовані витрати на майбутній плановий період, на 2022р. Якщо звернути увагу, то усі статті витрат планується зменшити, так як в період кризи дуже важливо не витратити грошові кошти на зайві статті витрат. Так у зв'язку з бойовими діями на деяких територіях України та заборонаю виїзду чоловіків за її межі, планується значно скоротити витрати на відрядження. Скорочуються витрати на амортизацію за рахунок не оновлення основних фондів на комп'ютерну техніку та офісні меблі. Комунальні послуги також зменшуються за рахунок скорочення часу роботи, кількості робочих місць та економії, задля їх зменшення підприємству ТОВ «ЮД К» необхідно встановити контроль електроенергії. Завдяки цим діям підприємство «ЮД К» має можливість зменшити свої адміністративні витрати майже на 40%.

Бюджет витрат на збут – документ планування, у якому перераховані постійні та змінні витрати на продаж продукції протягом бюджетного періоду. Цей бюджет базується на бюджеті продажів і відображається в таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

Бюджет витрат на збут підприємства ТОВ «ЮД К»

Показник	Період		
	2020	2021	Прогноз на 2022рік
Заробітна плата	70302	59571	41700
Паливо	7909	6702	7238
Реклама	6151	5212	4170
Відрядження	703	596	346
Інше	2812	2383	953
Всього	87878	74464	54406

За даними з таблиці 3.10 простежується збільшення таких показників, як: витрати на паливо, що пов'язано зі значним зростанням вартості палива в умовах

його дефіциту. Зменшення усіх інших складових витрат на збут цілком ймовірно на тлі зниження виробництва та реалізації, скорочення відряджень.

Активні компанії не завжди мають достатньо вільних ресурсів. Для вирішення цієї проблеми підприємства отримують кредити, позики, випускають облигації тощо, внаслідок чого вони змушені нести фінансові витрати. До фінансових витрат належать витрати на відсотки (за позиками та позиками, облигаціями та фінансовим лізингом) та інші витрати підприємства в межах нормативів, встановлених Податковим регламентом, пов'язані із залученням позик (крім фінансових витрат, що включаються до вартості скоригованих активів, згідно з положеннями бухгалтерського обліку).

Розрахунок фінансових витрат виходячи з графіку погашення довгострокового банківського кредиту на підприємстві «ЮД К» представлено в таблиці 3.11..

Таблиця 3.11

Фінансові витрати на підприємстві ТОВ «ЮД К» відповідно до графіку погашення кредиту

Дата	Залишок на початок періоду	%	тіло кредиту	Залишок на кінець періоду
Січ.22	29397	220	1000	28397
Лют.22	28397	213	1000	27397
Бер.22	27397	205	0	27397
Кві.22	27397	205	0	27397
Тра.22	27397	205	1000	26397
Чер.22	26397	198	1000	25397
Лип.22	25397	190	1000	24397
Сер.22	24397	183	1000	23397
Вер.22	23397	175	1000	22397
Жов.22	22397	168	1000	21397
Лис.22	21397	160	1000	20397
Гру.22	20397	153	1000	19397
Всього	X	2058	10000	X

Проценти за кредитом - 9 % річних, кредит погашається рівномірно 1000 тис. грн. в місяць, але при введенні воєнного стану банк об'явив кредитні канікули та в березні й квітні підприємство сплачувало тільки відсотки за кредит

Таким чином, фінансові витрати в 2022 році складуть 2058 тис. грн., а сума погашення довгострокового кредиту – 10000 тис. грн.

Надалі розраховуємо грошові потоки підприємства на 2022 рік щоквартально в таблиці 3.12

Таблиця 3.12

Бюджет руху грошових коштів підприємства ТОВ «ЮД К» на
прогнозуєчий період

Показник	Квартал			
	1	2	3	4
Залишок на початок періоду	44929	34257	35872	22306
Надходження				
від реалізації продукції	70502	90350	33360	70570
інші надходження				
Разом	70502	90350	33360	70570
Платежі				
Придбання товарів	58879	67797	25033	52955
Виплата заробітної плати	14371	14371	14371	14371
Фінансові виплати	639	609	549	481
Комунальні послуги	317	317	317	317
Відрядження	100	85	100	100
Реклама	1042	1042	1042	1042
Погашення кредиторської заборгованості	1313			
Погашення кредитів	2000	2000	3000	3000
Інші виплати	2513	2513	2513	2513
Разом	81174	88735	46925	74780
Залишок на кінець періоду	34257	35872	22306	18097

Виходячи з розрахунків, підприємство навіть при скороченні виробництва за весь 2022 рік не буде мати проблем щодо фінансування своєї діяльності, так як за весь період простежується позитивний грошовий потік та на кінець року залишок грошових коштів буде складати 18097 тис. грн.

Наступний бюджет, який слід розглянути, - це бюджетний звіт про доходи. Звіт про прибутки та збитки — це форма фінансової звітності, яка складається до початку планового періоду і відображає результати планової діяльності. Він готовий відображати сплату податку на прибуток у грошових потоках. Переглянути його можна в таблиці 3.13

Таблиця 3.13

Бюджетний звіт про фінансові результати на підприємстві ТОВ «ЮД К»

Показник	2021	Прогноз	Відхилення
Виручка від реалізації продукції	399053	264782	-134271
Собівартість продукції	314129	219890	-94239
Валовий прибуток	84924	44891	-40033
Інші операційні доходи	6704	4022,4	-2682
Адміністративні витрати	13197	7918	-5279
Витрати на збут	74464	54406	-20058
Інші операційні витрати	11091	7763,7	-3327
Прибуток від основної діяльності	-7124	-21174	-14050
Інші фінансові доходи	27646	16587,6	-11058
Інші доходи	10355	6213	-4142
Фінансові витрати	2700	2278	-422
Фінансовий результат до оподаткування	26498	-652	-27150

За даними з таблиці 3.13, на підприємстві ТОВ «ЮД К» простежуються такі зміни, як: зменшення виручки від реалізації продукту, за рахунок не стабільної економіки в країні, виходячи з цього зменшиться і собівартість продукції. Зменшення відбувається за всіма статтями доходів та витрат на підприємстві, що негативно характеризує діяльність підприємства, завдяки

цьому підприємство «ЮД К» має велику ймовірність отримати збитки від своєї діяльності у сумі 652 тис.грн.

Згрупуємо отримані дані за різними методами фінансового планування показників підприємства в таблицю 3.14

Таблиця 3.14

Порівняння отриманих результатів фінансового плану підприємства

Показники	2021 рік	Прогноз на 2022 р.	
		методом пропорційної залежності	Бюджетний метод
Чистий дохід від реалізації продукції товарів, робіт, послуг	399053	279337,1	264782
Собівартість реалізованої продукції	314129	219890,3	219890
Фінансовий результат до оподаткування	26498	1020,8	-652

Розглядаючи планові показники за різними методами, спостерігаємо, що при однаковому зменшенні виручки на 30% більш точне значення маємо при бюджетному методі планування за рахунок розрахунків графіку платежів та з урахуванням можливої дебіторської заборгованості. До того ж за рахунок більш точного розрахунку за іншими витратами маємо негативний фінансовий результат за прогнозом в 2022 році в період воєнного стану в Україні.

Таким чином, в період нестабільної ситуації краще використовувати бюджетне фінансове планування, результати якого можна корегувати за рахунок постійно та швидко змінюваних зовнішніх обставин

Висновки по розділу 3

В розділі були використані два підходи фінансового планування результатів діяльності підприємства: на основі пропорційної залежності від обсягу валових доходів та бюджетний.

У зв'язку з воєнними діями на території України, які привели до евакуації частини працездатного населення за межі країни, зниження попиту на частину

товарів, підвищення цін на паливо та його дефіцит, планування діяльності підприємства в 2022 році відбувається з песимістичним прогнозом. Тому відповідно до цього підходу досягнення можливого рівня продажів, доходи та витрати в прогнозах на рік повинні знизитися на 30% порівняно з 2021 роком.

Таким чином, планується скорочення реалізації на 119716 тис. грн., що в свою чергу призведе до скорочення виробництва та як наслідок скорочення собівартості продукції на -94239 тис. грн. Так як важко спланувати зміни інших витрат та доходів підприємства, які не пов'язані з виробництвом та реалізацією, то їх сума залишається на тому ж рівні, що у попередньому 2021 році. Отже, тільки при плануванні скорочення виробництва та продажів, ТОВ «ЮД К» може отримати прибуток у сумі 1020 тис. грн, що в 24 рази менше ніж у попередній період.

Прогноз сукупних активів встановлено на рівні 195306,7 тис. грн., при якому підприємство має вилучити -27315,3 тис. грн. існуючих активів для зниження виробництва та продажу. Прогнози статті пасиву дорівнюють 210222,7 тис. грн. Тобто підприємство повинно вилучити додатково -14916 тис. грн., щоб забезпечити плановий активи на рівні 195306,7 тис. грн.

При бюджетному плануванні простежуються такі зміни, як: зменшення виручки від реалізації продукту, за рахунок не стабільної економіки в країні, виходячи з цього зменшиться і собівартість продукції. Зменшення відбувається за всіма статтями доходів та витрат на підприємстві, що негативно характеризує діяльність підприємства, завдяки цьому підприємство «ЮД К» має велику ймовірність отримати збитки від своєї діяльності у сумі 672 тис. грн.

Розглядаючи планові показники за різними методами, пристерігаємо, що найнижчий рівень прогнозу виручки від реалізації та собівартості за статистичним методом прогнозу, а найвищі – за аналітично-розрахунковим. Так само простежується і за плановими показниками фінансових ресурсів.

Розглядаючи планові показники за різними методами, спостерігаємо, що при однаковому зменшенні виручки на 30% більш точне значення маємо при бюджетному методі планування за рахунок розрахунків графіку платежів та з

урахуванням можливої дебіторської заборгованості. До того ж за рахунок більш точного розрахунку за іншими витратами маємо негативний фінансовий результат за прогнозом в 2022 році в період воєнного стану в Україні.

Таким чином, в період нестабільної ситуації краще використовувати бюджетне фінансове планування, результати якого можна корегувати за рахунок постійно та швидко змінюваних зовнішніх обставин

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі, присвяченій питанню обґрунтування фінансових планів підприємств, розглянуто теоретико-методологічні аспекти фінансового планування, розглянуто підходи до розробки фінансових планів підприємств. Основні висновки та результати, отримані під час дослідження, такі.

Фінансове планування підприємницької діяльності є важливою сферою управління підприємством. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить про неухильне зростання ролі фінансового планування на підприємствах, фірмах і корпораціях. Це дозволяє їм уникнути значних прорахунків і пов'язаних з цим втрат.

За змістом фінансове планування – це особлива сфера господарської діяльності держави, підприємств і фізичних осіб з метою обґрунтування ефективності управлінських рішень господарської діяльності з їх фінансовим забезпеченням, оптимізацією кошторисних витрат та високими фінансовими результатами.

Фінансове планування - складний методологічний та організаційний процес, що визначає всі потоки, процеси та фінансові відносини на підприємстві. Він проходить у кілька етапів і завершується аналізом і моніторингом фінансових планів.

В умовах ринкової економіки планова діяльність спрямована на задоволення вимог споживачів з урахуванням невизначеності середовища, системності, безперервності планів, взаємопов'язаних рівнів управління, розподілу пріоритетів розвитку; використання методів планування, адекватних сутності підприємства як соціально-економічної системи. В умовах нестабільності зовнішнього управлінського середовища найбільше значення для підвищення стабільності роботи підприємства мають сучасні методи і прийоми фінансового планування, але, як свідчить практичний досвід, перевагу слід віддавати формалізованим методам.

В другому розділі бакалаврської роботи проведено змістовний аналіз результатів виробничо-господарської діяльності ТОВ «ЮД К» за період 2020 – 2021 рр. В ході досліджень встановлено, що підприємство періодично нарощує масштаби абсолютної прибутковості, а більшість показників його рентабельності відзначаються достатньо високими.

Здійснивши аналіз фінансової діяльності ТОВ «ЮД К», можна відзначити, що загальна вартість майна підприємства зросла у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 10681 тис. грн. За даними балансу: за 2020 рік питома вага необоротних активів дорівнює 58,2 %, оборотних - 41,8 %. За 2021 рік питома вага необоротних активів впала до 54,76 %, а оборотних зросла до 45,24 %.

Капітал підприємства складається з власного капіталу та зобов'язань підприємства. У 2020 році власний капітал займав 59,2% в загальному обсязі капіталу підприємства, а вже у 2021 році – 68,23% Зобов'язання підприємства змінювалися у протилежному напрямку – максимальна питома вага у 2020 році.

У 2020 році наявність власних коштів підприємства становить 1990 тис грн, у 2021– 29995 тис грн, що на 28005 тис грн більше попереднього періоду та свідчить про те що власний капітал повністю покриває суму вартості необоротних активів та ще й фінансує закупівлю виробничих запасів.

аналіз фінансової стійкості показав, що підприємство є фінансово стійким та незалежним від кредиторів, значне покращення фінансової стійкості та незалежності відбулося у 2021 році.

Позитивна тенденція прослідковується в підвищенні показника абсолютної ліквідності на 0,88 в 2021 році, що пов'язане зі зростанням грошових коштів підприємства

В 2021 році чистий прибуток підприємства в порівнянні з 2020 роком зріс на 25494 тис. грн., це зростання відбулося за рахунок зростання виручки від реалізації на 16317 тис. грн. Тобто підприємство в 2021 році наростило обсяги продажів за рахунок зростання ціни товарів, так як темпи зростання собівартості продукції нижчі та складає 5122 тис. грн. або 1% порівняно з 4% зростання виручки від реалізації.

Зростання величини коефіцієнта рентабельності активів склало 11,43 % у 2021 році, що пов'язано зі зростанням чистого прибутку в 26 разів.

В 2020 році значення коефіцієнта рентабельності власного капіталу становило 0,8%, у 2021 році – 17,45%, що зумовлене зростанням власного капіталу більшими темпами ніж зростання прибутку.

Отже, на основі аналізованих даних можна зробити висновок про достатньо високу ефективність функціонування підприємства ТОВ «ЮД К» в 2020-2021 роки. Можна зробити висновок, що ТОВ «ЮД К» є ліквідним та рентабельним підприємством та фінансово незалежним, в його діяльності простежується коливання результатів, тому необхідно планувати заходи щодо збереження позитивних тенденцій розвитку.

В третьому розділі бакалаврської роботи для підвищення ефективності і точності фінансового планування підприємства були використані два підходи фінансового планування результатів діяльності підприємства: на основі пропорційної залежності від обсягу валових доходів та бюджетний.

У зв'язку з воєнними діями на території України, які привели до евакуації частини працездатного населення за межі країни, зниження попиту на частину товарів, підвищення цін на паливо та його дефіцит, планування діяльності підприємства в 2022 році відбувається з песимістичним прогнозом. Тому відповідно до цього підходу досягнення можливого рівня продажів, доходи та витрати в прогнозах на рік повинні знизитися на 30% порівняно з 2021 роком.

Таким чином, планується скорочення реалізації на 119716 тис. грн., що в свою чергу призведе до скорочення виробництва та як наслідок скорочення собівартості продукції на -94239 тис. грн. Так як важко спланувати зміні інших витрат та доходів підприємства, які не пов'язані з виробництвом та реалізацією, то їх сума залишається на тому ж рівні, що у попередньому 2021 році. Отже, тільки при плануванні скорочення виробництва та продажів, ТОВ «ЮД К» може отримати прибуток у сумі 1020 тис. грн, що в 24 рази менше ніж у попередній період.

Прогноз сукупних активів встановлено на рівні 195306,7 тис. грн., який вказує на те, що підприємство має вилучити -27315,3 тис. грн. існуючих активів для зниження виробництва та рівня продажу. Однак валові прогнози статті пасивів та власного капіталу, як видно з таблиці, дорівнюють 210222,7 тис. грн. Тобто підприємство повинно вилучити додатково -14916 тис. грн., щоб забезпечити плановий активи на рівні 195306,7 тис. грн.

При бюджетному плануванні простежуються такі зміни, як: зменшення виручки від реалізації продукту, за рахунок не стабільної економіки в країні, виходячи з цього зменшиться і собівартість продукції. Зменшення відбувається за всіма статтями доходів та витрат на підприємстві, що негативно характеризує діяльність підприємства, завдяки цьому підприємство «ЮД К» має велику ймовірність отримати збитки від своєї діяльності у сумі 672 тис. грн.

Розглядаючи планові показники за різними методами, пристерігаємо, що найнижчий рівень прогнозу виручки від реалізації та собівартості за статистичним методом прогнозу, а найвищі – за аналітично-розрахунковим. Так само простежується і за плановими показниками фінансових ресурсів.

Розглядаючи планові показники за різними методами, спостерігаємо, що при однаковому зменшенні виручки на 30% більш точне значення маємо при бюджетному методі планування за рахунок розрахунків графіку платежів та з урахуванням можливої дебіторської заборгованості. До того ж за рахунок більш точного розрахунку за іншими витратами маємо негативний фінансовий результат за прогнозом в 2022 році в період воєнного стану в Україні.

Таким чином, в період нестабільної ситуації краще використовувати бюджетне фінансове планування, результати якого можна корегувати за рахунок постійно та швидко змінюваних зовнішніх обставин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Подольська В. О. Фінансовий аналіз К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 204 с..
2. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. за ред. проф. Г.Г. Кірейцева. К.: ЦУЛ, 2002. 496 с.
3. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз Вінниця: ВНТУ, 2013. 85 с.
4. Бланк И. А. Управление финансовыми ресурсами М. : Издательство «Омега-Л»; ООО «Ольга», 2011. - 768 с.
5. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник. К.: Скарби, 2005. 336 с.
6. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : підручник Київ : Центр учбової літератури, 2013. 504 с.
7. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. К.: Издательский дом «Максимум», 2003. 600с.
8. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий менеджмент : 2-ге вид. підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 520 с.
9. Гвоздей Н.І, Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства Економічний аналіз. 2018. -№ 1. С. 216-221.
10. Тютюнник Ю. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.
11. Марцин В.П. Планування як основна складова процесу фінансової діяльності Фінанси України. 2018. №4. С. 23 – 31.
12. Товмасян В.Р. Методичний підхід до оцінювання динаміки економічних результатів фінансової політики підприємств Інвестиції: практика та досвід, 2020. №23.С. 23-29.
13. Великий Ю. М., Чвартацька О. В. Теоретичні основи фінансового планування та прогнозування на підприємстві. Ефективна економіка, 2018

14. Ковальчук Н. О., Михайлюк А. В. Фінансове планування в компанії. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. Вип. №1. С. 23-27
15. Щербань О. Д. Види та методи фінансового планування на підприємстві. Молодий вчений. 2017. Вип. № 6. С. 530-534.
16. Гриценко Т. В. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим станом підприємства в сучасних умовах Молодий вчений. – 2018. – № 9. – С. 465-469. URL:<http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/1446>
17. Базецька Г.І. Фінанси підприємства : планування та виробництво у виробничій сфері: Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2012. 292 с.
18. Бердар М.М. Фінанси підприємств К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
19. Макаровська Т.П. Економіка підприємства: К. : МАУП, 2008. 384 с.
20. Меліхова Т.О. Оцінювання ймовірності банкрутства з метою підвищення фінансового стану підприємства Агросвіт, 2019. №10. С. 11-18.
21. Семенов Г.А. Фінансове планування і управління на підприємствах : навчальний посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2007. 432 с.
22. Поліщук Н.В. Планування результативності діяльності підприємства Фінанси України. 2018. №4. С.39-44.
23. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2007. 554 с.
24. Закон України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 03.03.2022 №2115-IX,
25. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 №2120-IX
26. Постанова КМУ від 18.03.2022 р. № 312 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 і 29»

27. Розпорядження КМУ від 25.03.2022 № 246-р «Про затвердження плану невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію»
28. Офіційна сторінка ТОВ «ЮД К» URL: <https://udkgazbeton.com/>
29. Семенова К.Д. Аналіз тенденцій і прогнозування фінансових показників діяльності підприємств України Держава та регіони, 2019. №5(110). С. 238-242.
30. Топило В.А. Бюджетування як інструмент фінансового управління. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/275.pdf>
31. Єрешко Ю.О. Бюджетування – інструмент оптимізації грошових потоків підприємства Економічний вісник НТУУ «КПІ», Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/evkpi/2010/5.Ekonomika%20pva/20_kpi_2010_7.pdf

ДОДАТКИ

Бухгалтерська звітність за 2020-2021 рр.

Бухгалтерський баланс (Звіт про фінансовий стан).

Активи

Назва показника	Код	2021	2020
Нематеріальні активи	1000	172	360
первісна вартість	1001	2214	4650
накопичена амортизація	1002	2042	4290
Незавершені капітальні інвестиції	1005	422	333
Основні засоби	1010	121305	122713
первісна вартість	1011	246638	240176
знос	1012	125333	117463
I.Всього необоротних активів	1095	121899	123406
Запаси	1100	25128	62768
Виробничі запаси	1101	18575	39595
Готова продукція	1103	6119	19384
Товари	1104	434	3789
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1002	911
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	26306	3167
з бюджетом	1135	0	1205
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	239	30
Гроші та їх еквіваленти	1165	44929	18233
Рахунки в банках	1167	44929	18233
Витрати майбутніх періодів	1170	309	668
Інші оборотні активи	1190	2810	1553
II.Всього оборотних активів	1195	100723	88535
БАЛАНС	1300	222622	211941

Бухгалтерський баланс (Звіт про фінансовий стан). Пасиви

Назва показника	Код	2021	2020
Зареєстрований (пайовий капітал)	1400	154877	154877
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2983	-29481

Продовження додатку А

I.Всього власного капіталу	1495	151894	125396
Довгострокові кредити банків	1510	29397	0
II.Всього довгострокових зобов'язань і забезпечень	1595	29397	0
товари, роботи, послуги	1615	6727	15376
розрахунками з бюджетом	1620	882	188
розрахунками зі страхування	1625	89	94
розрахунками з оплати праці	1630	342	341
за одержаними авансами	1635	15434	7891
за розрахунками з учасниками	1640	0	61544
Поточні забезпечення	1660	627	409
Інші поточні зобов'язання	1690	17230	702
III.Всього поточних зобов'язань і забезпечень	1695	41331	86545
БАЛАНС	1900	222622	211941

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Назва показника	Код	2021	2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	399053	382736
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	314129	309007
Валовий: прибуток	2090	84924	73729
Інші операційні доходи	2120	6704	21735
Адміністративні витрати	2130	13197	13062
Витрати на збут	2150	74464	87878
Інші операційні витрати	2180	11091	5754
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	7124	11230
Інші фінансові доходи	2220	27646	2142
Інші доходи	2240	10355	10093
Фінансові витрати	2250	2700	0
Інші витрати	2270	1679	1
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	26498	1004

Продовження додатку А

Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	26498	1004
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0
Назва показника	Код	2021	2020
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	26498	1004

Операційні витрати

Назва показника	Код	2021	2020
Матеріальні затрати	2500	299444	302257
Витрати на оплату праці	2505	11306	11332
Відрахування на соціальні заходи	2510	2510	2481
Амортизація	2515	8970	12614
Інші операційні витрати	2520	72842	75180
Разом	2550	395072	403864

Ректорові Національного ТУ
«Дніпровська політехніка»
проф. Олександр АЗЮКОВСЬКОМУ

ЛИСТ – ЗАМОВЛЕННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи

Просимо Вас надати можливість студентці групи 072-18-1 фінансово-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки НТУ «Дніпровська політехніка» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Аліні ПОЗДНЯКОВІЙ виконати кваліфікаційну роботу бакалавра на тему «Розробка фінансового плану підприємства (на прикладі ТОВ «ЮД К»)».

Тема роботи є актуальною для даного підприємства, тому що завдання, поставлені в роботі, вирішують реальні проблеми при фінансовому планування діяльності і можуть бути використані з метою підвищення ефективності його діяльності.

Фінансово-економічна інформація ТОВ «ЮД К», передана для виконання кваліфікаційної роботи, підпадає під дію внутрішнього «Положення про комерційну таємницю» та не підлягає оприлюдненню.

Головний бухгалтер
ТОВ «ЮД К»

ПАТОКА Л.П

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студентки
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
Навчально-наукового Інституту економіки
фінансово-економічного факультету
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
на тему «Розробка фінансового плану підприємства (на прикладі ТОВ «ЮД
К»)»

Аліні ПОЗДНЯКОВОЇ

Кваліфікаційна робота присвячена актуальному питанню, оскільки планування розвитку підприємства, вибір найефективнішого його шляху набуває важливого значення в умовах економічної кризи. Тому дослідження методичних засад до фінансового планування діяльності підприємства має для нього особливе значення.

В кваліфікаційній роботі, на основі існуючих методичних підходів до планування діяльності підприємства, проаналізований його фінансовий стан та визначені шляхи розвитку.

Відповідно до результатів аналізу фінансового стану ТОВ «ЮД К» в роботі були розраховані можливі варіанти розвитку підприємства за допомогою різних підходів до фінансового планування діяльності підприємства в умовах воєнного стану.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні та практичні положення роботи, сформульовані висновки та пропозиції, розроблені рекомендації можуть бути використані в роботі підприємства при плануванні діяльності на короткострокову перспективу. Недоліки та зауваження - немає.

Слід зазначити, що кваліфікаційна робота виконана в повному обсязі, відповідає отриманому завданню, тому заслуговує оцінки «відмінно».

Головний бухгалтер
ТОВ «ЮД К»

Людмила ПАТОКА

ВІДЗИВ

на кваліфікаційну роботу студентки групи 072-18-1 Позднякової Аліни Олександрівни «РОЗРОБКА ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЮД К»)), яка представлена для присвоєння ступеня «бакалавр» кваліфікації «бакалавр фінансів, банківської справи та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

- 1. Мета дипломної роботи** — полягає в фінансовому плануванні діяльності підприємства на підставі результатів фінансового аналізу.
- 2. Обрана тема актуальна** у зв'язку з тим, що від обґрунтованості визначення перспектив розвитку та самостійного вибору варіантів управлінських дій у процесі планової діяльності багато в чому залежить прибуток підприємства, особливо в період воєнного стану.
- 3. Тема кваліфікаційної роботи бакалавру** безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» планування діяльності підприємства.
- 4. Задачі кваліфікаційної роботи** містять елементи аналізу, що відповідає вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра.
- 5. Автором використані** теоретико-методичні підходи щодо фінансового планування.
- 6. Робота з керівником роботи та інновації запропонованих рішень.** Студентка Позднякова А.О. відвідувала консультації, та прислухавшись до порад керівника виконувала роботу самостійно. **Кваліфікаційна робота** містить обґрунтування планових показників діяльності підприємства
- 7. Самостійність при виконанні та оформленні результатів досліджень.** Ступінь самостійності при виконанні кваліфікаційної роботи ст. Позднякової А.О. достатня.
- 8. Виконання презентації.** Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи.
- 9. Дотримання стандартів.** Оформлення пояснювальної записки виконано в основному у відповідності зі стандартами ЕСКД.
- 10. Робота Позднякової А.О. отримала позитивну оцінку зовнішнього рецензента.** Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Позднякової А.О. рекомендується до захисту з оцінкою 90 балів.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи бакалавра
к.т.н., доцент

О. В. КРИЛОВА